

STRATEGAETH HAMDDEN PARC CENEDLAETHOL ERYRI

2023 -2028

■ Parc Cenedlaethol Eryri
■ Eryri National Park

Cofnod o'r Mewnbwn a'r Adolygiad

Enw	Dyddiad cynllunio / cwblhau
Mewnbwn cychwynnol gan staff mewnol perthnasol: Rheolwr Partneriaeth, Pennaeth Ymgysylltu, Penaethiaid Wardeiniaid a Phennaeth Cadwraeth ac Amaethyddiaeth	Mehefin 2022
Mewnbwn Cychwynnol gan y Prif Weithredwr	
Tîm Rheoli	Ionawr 2023
Ymgynghori â Fforymau Mynediad Lleol	Drafft Cychwynnol Mehefin 2022
Cyflwyniad i Fforwm Eryri	I'w drefnu
Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau	Gorffennaf 2023.
Awdurdod APCE	Tachwedd 2023
Ymgynghoriad Cyffredinol Rhanddeiliaid	Rhagfyr 2023/ Ionawr 2024

Diolch i bawb am eu cyfraniad i'r strategaeth hon.

Cynnwys

Cyflwyniad	6
Pwrpas y Strategaeth Hamdden.....	6
Rhinweddau Arbennig	7
Cwmpas.....	8
Cyd-destun Strategol	9
Parc Cenedlaethol Eryri.....	10
Hamdden yn Eryri.....	13
Nod y PC ar gyfer hamdden cynaliadwy ym Mharc Cenedlaethol Eryri	17
Adran 1	
Beth rydyn ni'n mynd i'w wneud?	20
Twristiaeth Gynaliadwy	20
Newid Hinsawdd	22
Treftadaeth Ddiwylliannol a'r Amgylchedd Hanesyddol.....	23
Mynediad gan gynnwys mynediad i bawb.....	24
Mynediad i bawb.....	26
Iechyd a Lles	27
Cyflawni Budd Economaidd	29
Integreiddiad ac Ansawdd.....	31
Datganiad Diogelwch Awyr Agored	32
Adran 2	
Gweithgareddau Hamdden yn yr awyr agored – Datganiadau Gweithgareddau	33
Cerdded.....	34
Cerdded Cŵn	35
Dringo Creigiau, Sgramblo a Bowldro	36
Beicio	37
Beicio Mynydd.....	38
E Feicio	39
Eryri Hygyrch.....	40
Chwaraeon Dŵr	41

Pysgota.....	43
Rhedeg mynydd.....	44
Cyfeiriannu	45
Triathlonau.....	45
Digwyddiadau Wedi'u Trefnu.....	46
Canolfannau Addysgol ac Awyr Agored	48
Ceffylau / Marchogaeth	48
Chwaraeon Awyr.....	49
Gweithgareddau Modur Oddi ar y Ffordd.....	49
Dronau.....	50
Gwersylla Gwyllt.....	51
Faniau Cysgu a Chartrefi Modur	52
Gweithgareddau Eraill.....	53
Hamdden Diwylliannol ac Amgylcheddol	54
Teithiau gyrru a choetsis	54
Gwyllo Bywyd Gwyllt	54
Safleoedd treftadaeth ac ymweliadau ag atyniadau.....	55
Digwyddiadau a gwyliau	55
Astudio	54
Celf a ffotograffiaeth.....	56
Awyr Dywyll.....	56
Adran 3	
Gweithredu, Monitro ac Adolygu	57
Cyfranogiad rhanddeiliaid.....	57
Adolygu.....	58

Cyflwyniad

Pwrpas y Strategaeth Hamdden

Bydd Adran 1 y strategaeth hon yn nodi sut y byddwn yn cyflawni Canlyniadau perthnasol Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol (Cynllun Eryri) ac yn Adran 2 bydd yn nodi ein safbwynt polisi ac unrhyw gamau gweithredu perthnasol mewn perthynas â gweithgareddau hamdden penodol. Bydd y strategaeth yn cydreddeg â pholisïau presennol Llywodraeth Cymru sy'n effeithio ar bob agwedd ar weithgareddau hamdden a mynediad sy'n berthnasol i'r Parc Cenedlaethol, sy'n cynnwys ei rôl allweddol yn yr agenda iechyd a llesiant drwy gyfrwng y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Mae'r Strategaeth yn cyflwyno cyfres o Ganlyniadau a Chamau Gweithredu strategol a fydd yn cael sylw dros y pum mlynedd nesaf. Mae'n bwysig nodi bod gan y ddogfen hon y gallu i addasu i unrhyw newidiadau yn y dyfodol y gellir eu gwneud i Gynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol o ran rheolaeth hamdden. Mae'r ddogfen hon hefyd wedi ystyried effeithiau'r pandemig Covid a'r newid ym mhatrymau defnydd a brofir gan gymunedau lleol ac ymwelwyr fel ei gilydd ar gyfer mynediad a hamdden a gwerth y rhwydweithiau hamdden hynny ar gyfer Iechyd a Llesiant.

Trefnir Adran 2 yn ôl gweithgareddau unigol; mae rhai yn drawsbynciol, wedi'u diweddarau, ac wedi'u nodi fel rhai hanfodol i ddarparu rheolaeth hamdden gynaliadwy ar gyfer un o ardaloedd mwyaf eiconig y genedl. Bydd gosod ein datganiadau polisi clir ar gyfer y gweithgareddau hyn a chyflawni'r camau gweithredu a nodwyd yn helpu i fanteisio ar yr agweddau cadarnhaol ar hamdden tra'n rheoli agweddau eraill megis lefelau traffig cynyddol, diraddio cynefinoedd lleol, defnydd tir sy'n gwrthdaro a gwanhau ymdeimlad Eryri o le. Mae nifer o gamau gweithredu yr eir i'r afael â hwy yn goryffwrdd ac yn berthnasol i weithgareddau eraill.

Er ei bod wedi'i chyhoeddi a'i chydlynu gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, mae'r Strategaeth yn berthnasol i'r holl gymunedau a rhanddeiliaid hynny a allai gael eu heffeithio gan weithgareddau hamdden, yn enwedig y rhai sy'n ymwneud yn agos â rheoli, hyrwyddo a chymryd rhan yn y gweithgareddau hynny. Mae Adran 3 yn nodi sut y byddwn yn gweithredu, monitro ac adolygu'r strategaeth. Yn unol â hynny, dylai'r Canlyniadau a'r Camau Gweithredu a gyflwynir yma gael eu rhoi ar waith ar y cyd â sefydliadau partner gan ddatblygu egwyddorion a chamau gweithredu y cytunwyd arnynt. Bydd yr Awdurdod yn darparu arweiniad os bydd diffyg cynnydd mewn unrhyw agwedd ar gynnwys y Strategaeth - naill ai trwy weithredu uniongyrchol, trwy ymyrraeth Swyddogion neu sefydlu partneriaethau effeithiol wedi'u targedu lle bo'n briodol gyda sefydliadau a rhanddeiliaid eraill i reoli materion penodol.

Derbynnir na ellir cwblhau pob Cam Gweithredu o fewn y 5 mlynedd cychwynnol; mae'r strategaeth hon yn dilyn y ddogfen Strategaeth Hamdden wreiddiol 2012 - 2017 a rhaid i'w hamcanion ddilyn yn yr adrannau perthnasol o Gynllun Eryri (2020-2025) a hefyd ffyrdd ein partneriaid o weithio. Mae'n Strategaeth sy'n seiliedig ar uchelgais cadarnhaol gyda chanlyniadau cynaliadwy.

Rhinweddau Arbennig

Nodweddion Arbennig yw nodweddion diffiniol Parc Cenedlaethol; maent yn nodedig ac amlwg ac yn gosod yr ardal ar wahân. Er y gall rhai nodweddion fod yn bresennol mewn ardaloedd y tu allan i ffin y Parc, o fewn y ffiniau y maent yn fwyaf amlwg a nodedig. Mae darparu rhestr derfynol yn anodd gan fod llawer o agweddau, megis nodweddion ysbrydoledig Eryri, yn tueddu i fod yn anniriaethol ac yn cael eu gweld a'u gwerthfawrogi'n wahanol gan unigolion. Fodd bynnag, trwy ymgynghori a thrafod gyda sefydliadau a chymunedau, mae ystod o Nodweddion Arbennig wedi'u nodi fel rhai pwysig a nodedig i'r ardal. Mae nhw'n cynnwys yr hyn a ganlyn:

1. Tirweddau amrywiol: yr amrywiaeth o dirweddau o ansawdd uchel ac ardaloedd arfordirol o fewn ardal ddaearyddol fechan - yn amrywio o arfordir i ucheldir tonnog i'r mynyddoedd geirwon y mae Eryri yn enwog amdanynt.
2. Cydlyniant cymunedol: yr ymdeimlad cadarn o gydlyniant cymunedol, perthyn a bywiogrwydd sy'n cyfuno i roi 'ymdeimlad o le' cryf.
3. Bywiogrwydd yr iaith Gymraeg: fel y brif iaith mewn llawer o amgylcheddau cymdeithasol a phroffesiynol. Mae'r agwedd hon yn amlwg mewn enwau lleoedd lleol sy'n adlewyrchu treftadaeth ddiwylliannol yr ardal.
4. Ysbrydoliaeth i'r Celfyddydau: maes sydd wedi ysbrydoli rhai o ddiwylliant, llên gwerin, celf, llenyddiaeth a cherddoriaeth amlycaf y genedl, dylanwad sy'n parhau hyd heddiw.
5. Llonyddwch ac unigedd: y cyfle i bobl ddeall a mwynhau'r Parc Cenedlaethol yn weithredol, tra'n cynnal ardaloedd o lonyddwch ac unigedd, a thrwy hynny hyrwyddo agweddau ar iechyd, lles a myfyrdod personol
6. Adloniant helaeth: cyfleoedd adloniant, hamdden a dysgu i bobl o bob oed a gallu.
7. Tirweddau hanesyddol: tirweddau a threfluniau sy'n olrhain rhyngweithiad dynol dros ganrifoedd, o'r cyfnod Neolithig hyd heddiw. Mae hyn yn amlwg mewn olion archeolegol, enwau lleoedd a chaeau, hanes llafar ac ysgrifenedig, ac arferion rheoli tir heddiw. Adlewyrchir treftadaeth bensaernïol Eryri yn nwysedd yr Adeiladau Rhestredig a'r amgylchedd hanesyddol ehangach.
8. Daeareg Enwog: daeareg gymhleth, amrywiol ac enwog, sy'n hanfodol wrth ddylanwadu ar ddisgyblaethau daeareg a daearyddiaeth yn rhyngwladol.
9. Rhywogaethau a chynefinoedd o bwysigrwydd rhyngwladol: bioamrywiaeth amrywiol yn adlewyrchu tirweddau, daeareg, arferion rheoli tir a hinsawdd Eryri. Mae rhai rhywogaethau a chynefinoedd o arwyddocâd cenedlaethol a rhyngwladol, er enghraifft rhywogaethau sy'n weddillion o'r Oes Iâ ddiwethaf, gan roi cipolwg ar gynefinoedd lled-Arctig. Eryri yw'r pwynt mwyaf deheuol yn y DU ar gyfer llawer o rywogaethau o'r fath.

Cwmpas

At ddibenion y ddogfen hon, diffinnir hamdden fel “unrhyw weithgaredd hamdden sy’n cael ei wneud er mwynhad.” Gellir galw gweithgareddau hamdden hefyd yn rhai gweithredol neu oddefol/anweithredol. Mae ceisio ‘hamdden’ a mwynhad yn sylfaenol yn rhan sylfaenol o’r seice dynol o ran iechyd a lles.

Er y cydnabyddir bod rhai ardaloedd yn cael eu defnyddio’n fwy dwys ar gyfer hamddena, yn fwyaf nodedig Yr Wyddfa, Dyffryn Ogwen (y Carneddau a’r Glyderau) a Dyffryn Conwy a’r pentrefi hynod brysur yng ngogledd Eryri megis Capel Curig, Betws y Coed, Beddgelert, Llanberis, Nant Peris a Rhyd Ddu. Mae rhai ardaloedd eraill yn ne a dwyrain y Parc Cenedlaethol hefyd yn canfod eu hunain yn brysurach megis Cader Idris, Harlech, Dyffryn Ardudwy, Aberdyfi, Dolgellau a Llyn Tegid, Y Bala.

Fodd bynnag, ni chanolbwyntir ar unrhyw ardaloedd yn benodol yn y Strategaeth hon gan fod y pwysau sy’n wynebu’r ardaloedd hynny yn debyg o ran eu natur, er y gall eu graddfa amrywio o le i le. Bydd cynlluniau gweithredu penodol yn cael eu datblygu yn ôl yr angen i fynd i’r afael ag achosion o’r fath - rôl y ddogfen hon yw darparu strategaeth ar gyfer y Parc cyfan ar gyfer rheoli hamdden cynaliadwy. Yn ogystal, gallai ceisio diffinio un maes neu weithgaredd penodol gan ddefnyddio ffiniau llinellol dynnu sylw oddi wrth gynnwys y Strategaeth a dim ond profi i fod yn academaidd tra’n amharu ar yr ethos o werthfawrogiad a mwynhad o Nodweddion Arbennig Eryri.

Tra bod y strategaeth yn canolbwyntio ar ardal y Parc Cenedlaethol, rydym yn cydnabod pwysigrwydd ardaloedd y tu allan i’n ffin gan gynnwys trefi cyfagos, tair Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) cyfagos, safle Treftadaeth y Byd UNESCO Castell Harlech, Tirwedd Llechi Gogledd Orllewin Cymru Statws Treftadaeth y Byd, a rhannau o Ardal Biosffer Dyfi. Byddwn yn gweithio gydag Awdurdodau Lleol eraill a rhanddeiliaid ar faterion trawsffiniol pan fo angen.

Cyd-destun Strategol

Bydd y cynllun hwn yn cael ei gyflawni yng nghyd-destun nifer o strategaethau sefydliadol a lleol/cenedlaethol yn ogystal â deddfwriaeth gan gynnwys:

- Cynllun Eryri 2020
- Amcanion Llesiant APCE a Rhaglen Waith Gorfforaethol
- Strategaeth Economi Ymwelwyr Gwynedd ac Eryri
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015)
- Deddf Priffyrdd 1980
- Deddf Cefn Gwlad 1968
- Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981
- Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy (Cymru) 2000
- Deddf yr Amgylchedd 1995
- Deddf Cydraddoldeb 2010
- Cynlluniau Gwella Hawliau Tramwy (CGHT) – Cynghorau Gwynedd a Chonwy
- Deddf Parciau Cenedlaethol 1949
- Cynllun Economi Ymwelwyr Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri hyd at 2035

Cefndir

Parc Cenedlaethol Eryri

Dynodwyd yn 1951 yn dilyn Adroddiad Hobhouse (1947) a fu'n sail i sefydlu holl Barciau Cenedlaethol Prydain, a Pharc Cenedlaethol Eryri (PC) oedd y cyntaf i'w sefydlu yng Nghymru a hwn yw'r un mwyaf eang. Mae'r PC yn ymestyn dros 2,132 km sgwâr (823 milltir sgwâr) ac yn ymestyn o Gonwy yn y gogledd tuag at Fynyddoedd Aran yn y dwyrain. Yna mae ei ffin yn dilyn Dyffryn Dyfi fel ei bwynt mwyaf deheuol tuag at Fae Ceredigion yn y gorllewin, cyn dilyn yr arfordir yn ôl tuag at ardaloedd chwareli llechi yn y gogledd ac i arfordir y gogledd. Mae'n cynnwys Yr Wyddfa, mynydd uchaf Cymru.

Mae gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol ddwy ddyletswydd statudol sef:

Gwarchod a gwella harddwch naturiol, bywyd gwyllt a threftadaeth ddiwylliannol yr ardal.

Hyrwyddo cyfleoedd i'r cyhoedd ddeall a mwynhau nodweddion arbennig yr ardal.

Mae Awdurdod y Parc Cenedlaethol hefyd yn rhwym wrth ddyletswydd, wrth fynd ar drywydd y dibenion hyn i feithrin lles economaidd a chymdeithasol cymunedau lleol.

Mae hefyd yn bwysig bod unrhyw weithgaredd neu ddatblygiad sy'n digwydd o fewn Parc Cenedlaethol Eryri yn ymwybodol o 'Egwyddor Sandford':

"Os oes gwrthdaro rhwng diogelu'r amgylchedd a phobl yn mwynhau'r amgylchedd na ellir ei ddatrys gan reolwyr, yna mae'n rhaid i warchod yr amgylchedd gael blaenoriaeth bob amser."

Mae Nodweddion Arbennig y Parc Cenedlaethol yn diffinio ein rheswm dros ei ddynodi'n Barc Cenedlaethol 1951, maent yn cynnwys yr hyn a ganlyn:.

1. Tirweddau Amrywiol
2. Cydlyniant Cymunedol
3. Bywiogrwydd yr Iaith Gymraeg
4. Ysbrydoliaeth y Celfyddydau
5. Llonyddwch ac Unigedd
6. Cyfleoedd Hamdden Helaeth
7. Tirweddau Hanesyddol
8. Daeareg Enwog
9. Rhywogaethau a chynefinoedd o bwysigrwydd rhyngwladol

Er ei bod yn ymwneud â llawer o'r Rhinweddau Arbennig uchod, mae'r strategaeth hon yn ymwneud yn uniongyrchol ag Ansawdd Arbennig 6 h.y., Cyfleoedd Hamdden Helaeth a'i heffaith bosibl ar y rhinweddau arbennig eraill.

© Hwylfraint y Garon Cresso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

O ran llywodraethu, mae gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol dri chynllun strategol:

- Cynllun Rheolaeth Parc Cenedlaethol (Cynllun Eryri 2020-25): dogfen bartneriaeth sy'n amlinellu gweledigaeth a rennir ar gyfer yr ardal.
- Cynllun Datblygu Lleol: fel yr awdurdod cynllunio lleol ar gyfer ardal y Parc Cenedlaethol, mae'r CDLI yn ceisio mynegi pwrpasau a dyletswyddau'r Parc o ran polisiau defnydd tir, cynllunio a datblygu.
- Datganiad Llesiant: sy'n nodi sut rydym yn defnyddio ein hadnoddau fel sefydliad ac yn gosod blaenoriaethau ar gyfer gwaith yr Awdurdod.

Mae gan Gynllun Eryri a'r CDLI weledigaeth a rennir a gytunwyd drwy ymgynghori'n eang â llawer o'n cymunedau a'n sefydliadau partner, sef:

Parc Cenedlaethol diwylliannol gyfoethog gydag economi werdd lewyrchus, profiad ymwelwyr o'r radd flaenaf ac sy'n cyfrannu'n fawr at les ein cenedl..

Erbyn 2045 bydd Eryri yn parhau i fod yn dirwedd warchoddedig ac esblygol, wedi'i diogelu, a'i gwella i ddarparu amgylchedd naturiol a hanesyddol cyfoethog, amrywiol a gwydn; darparu buddion lles yn lleol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol.

Bydd pwrpasau'r Parc Cenedlaethol yn cael eu cyflawni drwy economi amrywiol a ffyniannus sydd wedi'i haddasu i heriau newid yn yr hinsawdd ac wedi'i seilio ar adnoddau naturiol – ei nodweddion tirwedd, cyfleoedd ar gyfer dysgu a mwynhad, treftadaeth ddiwylliannol a naturiol.

Gyda chymunedau dwyieithog a chynhwysol ffyniannus, bydd gweithio mewn partneriaeth wedi dangos y gellir cyflawni mwy trwy gydweithio.

Bydd cymunedau wedi mabwysiadu atebion arloesol mewn byd sy'n newid – bydd economi carbon isel wedi cryfhau cyswllt trigolion â'r amgylchedd, gan ddarparu gwell safon byw a sicrhau enw da Eryri fel Parc Cenedlaethol o fri rhyngwladol ac un o fannau i enaid gael llonydd ar gyfer y genedl.

Bydd y Strategaeth Hamdden hon yn cael ei harwain gan y weledigaeth uchod a'r egwyddorion a osodwyd o fewn Cynllun Eryri.

Hamdden yn Eryri

Ers cenedlaethau mae Eryri wedi darparu lleoliad hamdden byd-enwog a chysylltiad hir ag amrywiaeth eang o weithgareddau awyr agored gan ddefnyddio llwybrau a hyrwyddir, y rhwydwaith Hawliau Tramwy ac o dan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy (2000) 'tir mynediad'. Mae ffigurau nifer yr ymwelwyr yn sylweddol ac mae'r ffigurau monitro ymwelwyr diweddaraf (2019) ar gyfer yr ardaloedd mynyddig yn dangos bod dros 560,000 o filoedd o bobl yn unig wedi ymweld â'r Wyddfa ei hun, 140,000 yn Nyffryn Ogwen a 75,000 ar Gader Idris.

Mae'r ardal hefyd yn bwysig iawn i gymunedau lleol ar gyfer hamdden awyr agored, ac iechyd a lles.

Bu'r ardal yn ddylanwadol yn enwedig yn ystod dyddiau cynnar mynydda, cymdeithas a gafodd ei chymeradwyo gan Syr John Hunt a'i dîm cyn dringo Everest am y tro cyntaf. Mae artistiaid di-rif wedi cael eu hysbrydoli gan Nodweddion Arbennig y PC. Yn ystod y bedwaredd ganrif ar bymtheg ymwelwyd â'r ardal gan wyddonwyr blaenllaw megis Adam Sedgwick, Charles Darwin, a James Hutton, a fu'n ddylanwadol iawn wrth ddatblygu ein dealltwriaeth o'n hamgylchedd naturiol a ffisegol ac mae astudiaeth o foamrywiaeth, geomorffoleg a daeareg Eryri yn dal yn hynod o bwysig. gweithgareddau hamdden, adloniadol ac addysgol poblogaidd.

© Hawlfraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

I ddechrau, ychydig o effaith a gafodd gweithgareddau hamdden ar yr amgylchedd a chymunedau Eryri, yn bennaf oherwydd nad oeddent yn hygyrch i'r cyhoedd yn gyffredinol. Dros y 60 mlynedd diwethaf gydag amser hamdden cynyddol a hygyrchedd yr ardal o'r canolfannau poblogaeth yn enwedig yng ngogledd orllewin a chanolbarth Lloegr, mae Eryri wedi dod yn fwyfwy poblogaidd ar gyfer ystod gynyddol o weithgareddau hamdden, o'n harfordir i'r copaon, gan ennill enw da fel un o brif gyrchfannau antur y DU.

Er bod manteision iechyd ac economaidd hamdden yn sylweddol ac yn annog pobl i fynd allan i'r awyr agored, gall niferoedd cynyddol o ddefnyddwyr mewn ardaloedd penodol fod yn niweidiol i'r nodweddion hynny y mae'r Parc Cenedlaethol yn gyfrifol am eu diogelu.

Teimlir y rhan fwyaf o 'bwysau pobl' yn ucheldiroedd gogledd Eryri, yn bennaf Yr Wyddfa oherwydd nifer y bobl sy'n mwynhau ei chop a'i golygfeydd. Mewn mannau eraill gall pentrefi fel Betws y Coed a Beddgelert ddioddef o dagfeydd traffig difrifol yn enwedig yn ystod misoedd yr haf. Gall gweithgarwch dwys a chryno o'r fath niweidio'n anfwriadol Nodweddion Arbennig Eryri y mae pobl yn dod i'w mwynhau, er enghraifft llonyddwch sydd weithiau'n creu anesmwythder rhwng grwpiau defnyddwyr, cymunedau lleol a thirfeddianwyr, a'u hangen i gynnal economi amaethyddol hyfyw a thirwedd warchoddedig. Mae'r ddogfen hon yn ceisio cydbwysu anghenion hamdden pobl â'r angen i warchod a gwella Nodweddion Arbennig Eryri ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

© Hawlfraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

Oherwydd ei henw da ers tro am ddarparu cyfleoedd amrywiol, mae'r ardal yn elwa o seilwaith hamdden da y mae miliynau o unigolion yn ei fwynhau bob blwyddyn; er gwaethaf y materion hynny sy'n ymwneud â chynnal a chadw'r adnoddau hynny. Mae'r Parc Cenedlaethol, ei gefnwlad, ei arfordir a'i gyrion hefyd yn cynnal nifer o weithgareddau awyr agored, canolfannau addysg a busnesau preifat cysylltiedig sy'n gwneud cyfraniad sylweddol i'r economi ranbarthol a lleol. Y mwyaf nodedig o'r rhain yw'r Ganolfan Fynydda Genedlaethol ym Mhlas y Brenin yng Nghapel Curig, Gwersyll yr Urdd Glan-Ilyn, a Chanolfan Bysgota Llyn Trawsfynydd, sydd oll yn denu ymwelwyr, sefydliadau, a grwpiau o'r DU a thu hwnt.

Mae'r ardal hefyd yn cynnwys y Ganolfan Dŵr Gwyn Genedlaethol yn Nhryweryn, y Ganolfan Antur Awyr Agored yn Aberdyfi, Treetops Adventures ym Metws y Coed, Canolfan Syrffio Dolgarrog, y gwahanol weithgareddau Zip Wires a Go Below ym Mlaenau Ffestiniog ar gyrion y Parc Cenedlaethol. Mae Canolfan Chwaraeon Dŵr Cenedlaethol Cymru ym Mhlas Menai, sydd hefyd yn agos at y Parc Cenedlaethol, hefyd yn defnyddio safleoedd o fewn Eryri. Mae bodolaeth y canolfannau hyn, ynghyd â chanolfannau aml-weithgaredd eraill fel Parc Coedwig Coed y Brenin Cyfoeth Naturiol Cymru, yn galluogi pobl i brofi ystod eang o weithgareddau. Mae'r rhain yn ychwanegol at ardaloedd eraill a reolir er budd y cyhoedd gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a Choed Cadw.

Mae hamdden diwylliannol hefyd yn bwysig i Eryri. Mae tîrwedd, iaith, hanes, traddodiadau, diwylliant ac amgylchedd hanesyddol y Parc Cenedlaethol yn cyfuno i ddarparu ymdeimlad unigryw o le sy'n cael ei fwynhau a'i werthfawrogi gan filiynau o bobl bob blwyddyn. Mae Eryri a'r cyffiniau yn cynnal sawl canolfan

o ragoriaeth ddiwylliannol a hanesyddol, er enghraifft Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis, Amgueddfa Lechi Llechwedd ym Mlaenau Ffestiniog, Yr Ysgwrn, Trawsfynydd a chwe rheilffordd stêm treftadaeth ar wahân. Mae'r rhain yn ychwanegol at Safle Treftadaeth y Byd UNESCO yng Nghastell Harlech a Safle Treftadaeth y Byd Tirwedd Llechi Gogledd Orllewin Cymru, yn ogystal â nifer o safleoedd a reolir gan Cadw - gwasanaeth amgylchedd hanesyddol Llywodraeth Cymru.

Mae'r rhanbarth hefyd yn cynnal llawer o glybiau a chymdeithasau gweithgareddau awyr agored lleol gan gynnwys y rhai ar gyfer canwio a chaiacio, beicio, rhedeg ar fryniau, cyfeiriannu, nofio, cerdded, dringo, genweirio, paragleidio, ac archwilio ogofau.

© Hawlfrain y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

O ran defnydd tir, mae'r rhan fwyaf o'r tir o fewn y Parc Cenedlaethol yn eiddo preifat ac yn cael ei ddefnyddio'n gyfan gwbl ar gyfer amaethyddiaeth neu goedwigaeth.

O ran ei ddarpariaethau mynediad o fewn ffin y PC, mae gennym:

- • 42km o lwybrau caniataol
- • 2400km o Hawliau Tramwy Cyhoeddus
- • 268km o lwybrau march / ceffyl
- • Cilffyrdd cyfyngedig 50km
- • 25km o gilffyrdd
- • 98,000 Ha o dir mynediad CGHT¹ (sy'n cyfrif am tua 46% o Barc Cenedlaethol Eryri)
-

Mae'n bwysig ystyried nad y Parc Cenedlaethol yw'r awdurdod priffyrdd statudol ar gyfer Hawliau Tramwy Cyhoeddus. Mae'r ddyletswydd hon yn gorwedd gyda Chynghorau Conwy a Gwynedd yn eu hardaloedd priodol. Fodd bynnag, mae APCE yn gwneud gwaith sylweddol ar eu rhan o dan gytundebau rheoli cyfyngedig - er mai APCE yw'r awdurdod ar gyfer materion yn ymwneud â thir mynediad CGHT ac yn rheoli cyfyngiadau a gwaharddiadau CGHT a rhai llwybrau pellter hwy o fewn y tir mynediad hwnnw.

Mae'r dirwedd ddiwylliannol fodern yn parhau i gael ei mowldio gan gymunedau ffermio lleol sy'n falch o'u cysylltiad â'r ardal eithriadol hon. Rhaid i reolaeth a datblygiad hamdden roi ystyriaeth i amaethyddiaeth a swyddogaeth gynhyrchiol y dirwedd a'i rôl wrth siapio Eryri.

I'r gwrthwyneb, dylai sectorau rheoli tir fod yn ymwybodol o'r manteision cymdeithasol, economaidd, iechyd a llesiant ehangach y gall y sector hamdden eu cyflwyno i'r cyhoedd lleol a'r cyhoedd sy'n ymweld, sef rôl APC a'n hail bwrpas statudol.

---

¹ Tir a ddynodwyd yn 'dir mynediad' gan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy (CGaHT) 2000 sy'n hygyrch i'r cyhoedd.

© Hawffraint y Gorn Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

Nod Awdurdod y Parc Cenedlaethol ar gyfer Hamdden Cynaliadwy o fewn Parc Cenedlaethol Eryri

Mae'r Parc Cenedlaethol yn cadw at ddiffiniad ac egwyddorion egwyddorion Twristiaeth y Byd y Cenhedloedd Unedig ar gyfer twristiaeth gynaliadwy a fabwysiadwyd yn ddiweddar gan Gynllun Economi Ymwelwyr Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2025

DATBLYGU CYNALIADWY

“Twristiaeth sy'n rhoi ystyriaeth lawn i'w heffeithiau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol nawr ac yn y dyfodol, gan fynd i'r afael ag anghenion ymwelwyr, y diwydiant, yr amgylchedd a'r cymunedau sy'n croesawu”

Sefydliad Twristiaeth y Byd y Cenhedloedd Unedig (UNWTO)

Cynllun Economi Ymwelwyr Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035

Mae Egwyddorion Economi Ymwelwyr Parc Cenedlaethol Eryri a Gwynedd yn dilyn nifer o sesiynau ymgynghori gydag Aelodau Etholedig, cymunedau, y sector economi ymwelwyr a sefydliadau eraill, rydym wedi cytuno ar yr Egwyddorion Economi Ymwelwyr Cynaliadwy a ganlyn:

1. Dathlu, Parchu a Gwarchod ein Cymunedau, Iaith, Diwylliant a Threftadaeth
2. Cynnal a Pharchu ein Hamgylchedd
3. Sicrhau bod y manteision i gymunedau Gwynedd ac Eryri yn drech nag unrhyw anfanfeision

© Hawlfraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

O ran rheolaeth hamdden gynaliadwy, mae'n rhaid i'n Strategaeth Hamdden gyd-fynd yn agos â'r egwyddorion ehangach y cytunwyd arnynt a amlinellir yng Nghynllun Eryri, Cynllun Rheolaeth Parc Cenedlaethol Eryri.

Bydd Parc Cenedlaethol Eryri yn parhau i fod yn gyrchfan enwog o ansawdd uchel sy'n darparu ystod eang o gyfleoedd hamdden, gan ddarparu ar gyfer pob lefel o brofiad ac arbenigedd. Bydd tirwedd amrywiol y Parc Cenedlaethol yn parhau i ysbrydoli a darparu ystod o brofiadau i bobl leol ac ymwelwyr fel ei gilydd, gan ddod yn gyrchfan enghreifftiol ac uchelgeisiol sy'n cael ei dathlu ar gyfer datblygiad hamdden cynaliadwy, arloesol ac effeithiol.

Er bod Awdurdod y PC yn deall y gall hamdden wneud cyfraniad sylweddol a chadarnhaol i'r economi leol a rhanbarthol, bydd pwyslais yr Awdurdod ar reolaeth hamdden gynaliadwy a lle bydd hamdden ar y gorau yn gwella ansawdd Nodweddion Arbennig Eryri ac ar y gwaethaf yn niwtral o ran effaith a y bydd y PC yn ceisio sicrhau mai dim ond pan fo hynny'n briodol y dylai gweithgareddau hamdden ddigwydd a phan nad ydynt yn niweidiol i'w nodweddion arbennig. Bydd y PC a'i bartneriaid, trwy drafod, cydweithredu a thrwy hyrwyddo arfer da yn barod i roi cyngor priodol a hefyd i gyfryngu pan a lle bo angen rhwng grwpiau defnyddwyr, unigolion, a rhanddeiliaid eraill, i sicrhau bod gweithgareddau'n briodol ac yn gynaliadwy.

Bydd cynaliadwyedd yn treiddio drwy'r sector gan ddangos: parch at yr amgylchedd naturiol, y sector amaethyddol, ein treftadaeth ddiwylliannol, a'r iaith Gymraeg, drwy ragori ar ofynion deddfwriaethol.

Bydd yn seilio ei hun ar fod yn ymwybodol o garbon drwy annog mwy o ddefnydd o ddulliau trafndiaeth cynaliadwy – h.y., rhannu trafndiaeth a defnyddio gwasanaethau trafndiaeth gyhoeddus a hyrwyddo cyrchu nwyddau a gwasanaethau mor lleol â phosibl. Bydd yn enghraifft o arfer da wrth annog gostyngiadau yn y defnydd o ynni a chanolbwyntio ar leihau gwastraff a phlastig. Bydd effeithiau economaidd a chymdeithasol cadarnhaol hamdden yn cael eu huchafu er budd y rhai sy'n byw ac yn gweithio'n lleol a lle gall cymunedau a busnesau lleol werthfawrogi ei gyfraniad cadarnhaol.

Bydd cyfleoedd hamdden ar gael i bawb, beth bynnag fo'u hoedran, gallu a chefnidir cymdeithasol neu ethnig, gyda'r anghenion a'r disgwyliadau yn cael eu deall a darparu ar eu cyfer lle bynnag y bo modd. Mae hamdden yn Eryri yn darparu buddion iechyd a lles sylweddol i unigolion, y cymunedau lleol a'n cymdeithas ehangach, a bydd yn parhau i wneud hynny.

Bydd hamdden yn chwarae ei ran i helpu Awdurdod y Parc Cenedlaethol a'i bartneriaid i wneud Eryri yn lle da i fyw, mwynhau, gweithio, ymweld a buddsoddi ynddo ar gyfer y dyfodol.

Bydd y Parc Cenedlaethol hefyd yn cydweithio ag awdurdodau perthnasol eraill a chyrrff arweiniol i hyrwyddo arfer da gan gynnwys y Cod Cefn Gwlad ac unrhyw wybodaeth ddefnyddiol arall.

© Hawlfraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

Adran 1 - Beth rydyn ni'n mynd i'w wneud?

Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae'r sector awyr agored wedi tyfu'n sylweddol o fewn y PC – yn enwedig ar ôl cloi i lawr ar ôl Covid lle mae lefel a'r galw am weithgareddau awyr agored wedi bod yn ddigynsail.

Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i'r PC sicrhau nad yw ein dibenion sylfaenol yn cael eu peryglu a'n bod yn ysbrydoli ymagwedd fwy cynaliadwy at hamdden ar draws y sector hamdden a cheisio lliniaru yn erbyn y rhai a allai fod yn niweidiol i gymunedau lleol, defnyddwyr eraill yn y Parc Cenedlaethol a'n tirweddau.

Mae'r holl egwyddorion a chamau gweithredu dilynol yn deillio o Gynllun Rheoli'r PC ac mae'r canlyniadau sy'n ofynnol o'r sector hwn fel a ganlyn:

Twristiaeth Gynaliadwy

Deiliant A1 Cynllun Rheolaeth y PC i sicrhau fod egwyddorion twristiaeth gynaliadwy yn cael eu cyflawni.

A1.1 - Datblygu egwyddorion arweiniol a throthwyon mewn perthynas ag effeithiau ymwelwyr ar yr amgylchedd a'r dirwedd. Bydd yr egwyddorion yn diffinio pryd mae angen gweithredu pellach ar ffurf cynllun rheoli ardal.

A1.2 – Sicrhau bod llwybrau'r ucheldir yn cael eu cynnal a'u cadw'n dda er mwyn rheoli effaith erydiad a blaenoriaethu gwaith yn seiliedig ar nifer y defnyddwyr llwybrau troed.

A1.3 – Cymryd agwedd bragmatig tuag at leihau sbwriel.

A1.4 – Lleihau effaith parcio a thrafnidiaeth ar yr amgylchedd a'r dirwedd. A1.5 – Lleihau unrhyw effeithiau negyddol gweithgareddau hamdden.

Gweithredoedd

- Lle mae effaith andwyol wedi'i phrofi yna bydd APCE yn hyrwyddo cyfryngu, annog deialog, a noddi arfer da gan gynnwys defnyddio Codau Ymddygiad cenedlaethol penodol a/neu y cytunwyd arnynt, Siarteri Hamdden penodol a chyngor cyffredinol a roddir yng Nghanllaw Digwyddiadau APCE. Bydd y rhain yn arwain ac yn cynorthwyo unigolion, grwpiau defnyddwyr, cadwraeth, a rheolwyr tir i gynllunio'n unol â hynny ac i gyflawni canlyniadau cadarnhaol o reoli gweithgareddau hamdden.
- Gwella cyfathrebu, dehongli a rheoli safleoedd i leihau achosion o darfu ar gynefinoedd neu fywyd gwyllt trwy ddarparu gwybodaeth wedi'i thargedu'n benodol at y sector hamdden ynghylch pam mae safleoedd yn cael eu gwarchod a sut y gall pobl addasu neu gymedroli eu gweithgareddau yn unol â hynny wrth fwynhau'r awyr agored.
- Gwella dehongliad / arwyddion, sy'n atal gweithgareddau hamdden amhriodol sy'n effeithio ar yr amgylchedd, llonyddwch ac arferion rheoli tir traddodiadol.
- Mynd i'r afael ag unrhyw effeithiau negyddol hamdden ar fioamrywiaeth a thirweddau, yn enwedig mewn ardaloedd o ddefnydd uchel gyda mesurau lliniaru wedi'u nodi yn y cynlluniau gweithredu lleol.
- Darparu arweiniad a chyngor ar arfer gorau i'r rhai sy'n trefnu a chymryd rhan mewn digwyddiadau, gan roi cyngor ar ddyddiadau addas, llwybrau, y defnydd o drafnidiaeth gynaliadwy, lleihau a rheoli sbwriel, diogelwch mynydd a rheoli ar ôl digwyddiad a darparu gwybodaeth berthnasol arall i randdeiliaid (o fewn cyfyngiadau diogelu data). Byddwn yn gweithio'n agos gyda thimau digwyddiadau Cyngorau Gwynedd a Chonwy pan fo angen.
- Annog unrhyw ddigwyddiadau sydd wedi'u profi neu'n debygol o fod yn anghyfreithlon neu'n niweidiol i gymunedau lleol Eryri, rhinweddau arbennig, bioamrywiaeth, a chynefinoedd, neu fwynhad pobl eraill o Nodweddion Arbennig y Parc Cenedlaethol.
- Adolygu ymchwil i allu ardaloedd i ymdopi â'r galw am hamdden, gan gomisiynu ymchwil newydd os oes angen, gan gynnwys agweddau megis erydiad, diraddio cynefinoedd a thrafnidiaeth a pharcio cynaliadwy. Mae'n rhaid i unrhyw ddatblygiadau hamdden newydd sicrhau eu bod yn briodol ac yn gallu lliniaru unrhyw effeithiau andwyol sy'n gysylltiedig â chynyddu defnydd neu ystod ehangach o weithgareddau a all ddigwydd yn y tymor hwy.
- Mae llonyddwch ac unigedd yn nodwedd bwysig ac arbennig o'r Parc Cenedlaethol ac ni ffafrir gweithgareddau cyfaint uchel mewn ardaloedd megis y Rhinogydd i'w galluogi i aros yn fannau tawel ar gyfer adloniant a mwynhad y cyhoedd.
- Gweithio gydag awdurdodau eraill a thrwy ddefnyddio pwerau deddfwriaethol perthnasol i leihau effeithiau negyddol hamdden anghyfreithlon anghyfrifol i gerbydau oddi ar y ffordd ar Nodweddion Arbennig yr ardal a gweithio gyda rhanddeiliaid ffurfiol o fewn y sector hwn i hyrwyddo arfer da ar y llwybrau hynny sydd ar gael yn gyfreithiol.

Newid Hinsawdd

“Mae modelau newid hinsawdd yn rhagweld y bydd yr Wyddfa yn profi achosion uwch o sychder a gwres yn yr haf, a adlewyrchir gan lawiad mwy eithafol a gaeafau mwynach a mwy stormus. Gall y newidiadau hyn newid gallu'r PC i gynnal rhai o'i rinweddau arbennig.” (CRhPC 2020)

Deilliannau A1 (fel uchod) ac A3: Rydym yn barod am effeithiau newid hinsawdd ac yn lleihau ein hól troed carbon.

A1.4 – Lleihau effaith parcio a chlodiant ar yr amgylchedd a'r dirwedd.

A3.1 – Lleihau allyriadau carbon Parc Cenedlaethol Eryri

A3.2 – Diogelu a chynyddu faint o garbon sy'n cael ei storio yn Eryri.

A3.3 – Gweithredu mesurau lliniaru newid hinsawdd.

Gweithredoedd

- Rheoli effeithiau digwyddiadau tywydd eithafol ar ucheldir a llwybrau eraill a hyrwyddir ac adeiladu / atgyweirio / cynnal a chadw'r rhain i fod mor gydnherth â phosibl ar gyfer y dyfodol.

Treftadaeth Ddiwylliannol a'r Amgylchedd Hanesyddol

"Nid yw treftadaeth ddiwylliannol a hunaniaeth Eryri mor nodedig â'r tirweddau a bioamrywiaeth. Mae ein treftadaeth ddiwylliannol wedi esblygu dros ganrifoedd o ryngweithio dynol â'r tir trwy ffermio, chwarela a mwyngloddio yn ogystal â'i gysylltiadau anniriaethol trwy chwedlau, straeon, ac enwau nodedig." CRhPC (2020)

Canlyniad A6 - Treftadaeth Ddiwylliannol a'r Amgylchedd Hanesyddol - Mae Eryri yn enghraifft flaenllaw yng Nghymru o sut i ofalu am a hyrwyddo treftadaeth ddiwylliannol a'r amgylchedd hanesyddol.

A6.3 - Datblygu a gweithredu prosiectau ar raddfa tirwedd sydd o fudd i'r amgylchedd hanesyddol.

Mae hunaniaeth ddiwylliannol Eryri mor nodedig ac unigryw â'i thirwedd a'i threftadaeth naturiol. Mae nifer o Nodweddion Arbennig y Parc Cenedlaethol yn ymwneud â'i iaith, treftadaeth ddiwylliannol, amgylchedd hanesyddol, a chysylltiadau diwylliannol. Mae'r ffactorau hyn yn cyfuno i ddarparu ymdeimlad cryf o le sy'n gwneud Eryri, yng nghyd-destun hamdden, yn unigryw tra'n gwella cyfleoedd hamdden o'i mewn.

Mae'r Strategaeth yn ceisio gwella mwynhad a gwerthfawrogiad o naws am le Eryri.

Gweithredoedd

1. Datblygu'r cysyniad o 'byrth diwylliannol' i wella mynediad at hamdden ddiwylliannol drwy gefnogi atyniadau diwylliannol mewn lleoliadau allweddol ac ar gyfer themâu penodol e.e., treftadaeth ddiwydiannol, archaeoleg, a diwylliant Cymru.
2. Cefnogi digwyddiadau a gwyliau sy'n dathlu Nodweddion Arbennig y Parc Cenedlaethol drwy ddarparu cyhoeddusrwydd a chyngor.
3. Cefnogi strategaethau a phrosiectau rhanbarthol sy'n amlygu rhinweddau ysbrydoledig Eryri a hyrwyddo gweithgareddau hamdden cysylltiedig.
4. Amlygu gwerth ymdeimlad o le a gwella ystyriaeth a dealltwriaeth o natur unigryw yr ardal a threftadaeth ddiwylliannol anniriaethol, gan gynnwys yr iaith Gymraeg, o fewn y sector hamdden, er enghraifft drwy ddarparu cyngor a hyfforddiant i dywyswyr mynydd a darparwyr llety ar agweddau o ddiwylliant. a threftadaeth ieithyddol. Cefnogi a chyflawni gwelliannau i'r cysylltiadau ffisegol rhwng safleoedd treftadaeth ac atyniadau drwy wella neu ddarparu pwyntiau mynediad, llwybrau a gwybodaeth newydd lle bo'n briodol.
5. Rhoddir pwyslais ar ddefnyddio enwau lleoedd Cymraeg lleol gwreiddiol i'w hamddiffyn a hybu ymwybyddiaeth o'u tarddiad ac amlygu eu harwyddocâd a'u hystyr o fewn y diwylliant Cymreig.

Mynediad gan gynnwys mynediad i bawb.

Canlyniad/ Deilliant B2 ac elfennau o B1 - Gall trigolion ac ymwelwyr gael mynediad i amrywiaeth o lwybrau yn y Parc Cenedlaethol gyda'r nod o wella iechyd corfforol a meddyliol.

B1.2 (Iechyd a Lles) Hyrwyddo a galluogi ystod amrywiol o weithgareddau sy'n gwella lles.

B2.1 Creu cynllun a chanolbwyntio adnoddau ar hyrwyddo, datblygu a chynnal llwybrau hirbell, llwybrau hygyrch, llwybrau aml-ddefnydd (yn enwedig llwybrau beicio a beicio mynydd), llwybrau a hyrwyddir a chysylltiadau a dolenni rhwng trefi a phentrefi.

B2.2 Sicrhau bod y rhwydwaith Hawliau Tramwy yn cael ei flaenoriaethu'n effeithiol, a bod cyfrifoldebau a safonau yn glir, gyda'r PC yn canolbwyntio ar llwybrau aml-ddefnyddiwr a llwybrau'r ucheldir.

B2.3 – Gwella cyfleoedd mynediad i bobl anabl a'r grwpiau hynny sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol.

Mae darparu seilwaith sy'n briodol i anghenion ystod eang o grwpiau defnyddwyr hamdden yn hanfodol i gyflawni Nodau'r Strategaeth. At ddibenion y Strategaeth hon, mae'r seilwaith hamdden yn cynnwys celfi / dodrefn Hawliau Tramwy Cyhoeddus, meysydd parcio a chyfleusterau i ymwelwyr. Bydd darparu gwelliannau o'r fath yn annog rhan ehangach o'r cyhoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau hamdden tra'n gwella dosbarthiad cyfleoedd hamdden ledled Eryri.

Bydd y PC yn mabwysiadu'r opsiwn lleiaf cyfyngol ac megis athroniaeth 'milltiroedd heb gamfeydd' i greu Eryri fwy hygyrch a cheisio gweithio gydag awdurdodau lleol ac asiantaethau eraill i ddileu rhwystrau a darparu mwy o gyfleoedd i'r llai abl, pobl anabl a defnyddwyr sydd wedi'u heithrio' yn gymdeithasol lle bynnag y bo modd. Mae darparu mwy o gyfleoedd a gwella seilwaith hefyd yn creu cyfleoedd ehangach ar gyfer gwell cynhwysiant cymdeithasol, iechyd a lles ac mae iddo fanteision economaidd-gymdeithasol ehangach.

© Hawffraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

Gweithredoedd

- Parhau i wella mynediad a chynnal llwybrau troed yr ucheldir yn enwedig ar y llwybrau hynny a Hawliau Tramwy Cyhoeddus lle mae ein cytundebau lefel gwasanaeth yn caniatáu, mynediad i dir mynediad agored a'r gyfres o lwybrau a hyrwyddir ledled y Parc Cenedlaethol.
- Ceisio cytundeb i ddefnyddio gwelyau trac rheilffordd segur i'w defnyddio fel llwybrau hamdden lle bynnag y bo adnoddau'n caniatáu.
- Nodi anghenion grwpiau hamdden penodol i sicrhau bod llwybrau a seilwaith newydd neu wedi'u huwchraddio yn cael eu hadeiladu i'r safon briodol yn enwedig y llwybrau hynny a amlygwyd fel llwybrau pob gallu a/neu hygyrch i'r anabl neu lai abl gan gadw at yr opsiwn lleiaf cyfyngol fel egwyddor sylfaenol lle bynnag y bo amodau'n caniatáu.
- Nodi llwybrau cymunedol pellter hir a chylchol posibl i deuluoedd sy'n ychwanegu gwerth at lwybrau presennol.
- Gwella cysylltedd a safon y rhwydwaith llwybrau march / ceffylau pan fydd adnoddau a chyfleoedd yn codi.
- Datblygu agwedd / dull gweithredu fwy cynaliadwy ar gyfer unrhyw weithgareddau hamdden newydd ac arloesol a allai ddatblygu yn Eryri tra'n gwarchod ei Nodweddion Arbennig. *Gall hyn gael ei ddylanwadu gan unrhyw newidiadau deddfwriaethol a wneir gan Lywodraeth Cymru yn y dyfodol, er enghraifft 'llwybrau defnyddwyr a rennir' ar Hawliau Tramwy Cyhoeddus neu unrhyw newidiadau yn y dyfodol i weithgareddau a ganiateir o fewn tir mynediad CGHT.*
- Trwy eu gwaith o ddydd i ddydd a Chytundebau Lefel Gwasanaeth, Awdurdod y Parc Cenedlaethol a Chynghorau Gwynedd a Chonwy byddwn yn gweithio i wella cyflwr ac arwyddion a chyfres y Parciau Cenedlaethol o lwybrau Rhwydwaith Hamdden a hyrwyddir a llwybrau troed yr ucheldir, ar y cyd.
- Parhau i fonitro niferoedd ymwelwyr mewn ardaloedd o ddefnydd uchel er mwyn galluogi penderfyniadau gwybodus iawn i gael eu gwneud o ran rheolaeth hamdden ac unrhyw ddatblygiadau yn y dyfodol. Cyhoeddir y wybodaeth hon yn flynyddol.

Mynediad i bawb

Ni ddylai unrhyw un gael ei amddifadu o brofi Nodweddion Arbennig Eryri oherwydd rhwystrau ffisegol neu gymdeithasol - naill ai ganfyddedig neu fel arall. Fodd bynnag, cydnabyddir bod pobl o'r cymunedau llai abl, pobl anabl a'r rhai o gymunedau sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol, yn cael mynediad i gefn gwlad yn llai aml na'r boblogaeth gyffredinol ar gyfartaledd. Felly, mae angen ymdrechion ychwanegol i fynd i'r afael â'r materion hygyrchedd hyn yn benodol er mwyn sicrhau cyfleoedd cymdeithasol cyfartal.

Gweithredoedd

- Ceisio cynyddu hyd llwybrau aml-ddefnyddwyr a llwybrau llai cyfyngol o bosibl gan ddefnyddio gwelyau trac segur ac uwchraddio llwybrau presennol lle mae cyfleoedd yn codi ac os oes digon o adnoddau ar gael i annog a galluogi mwy o gyfranogiad.
- Darparu cyfres o ddigwyddiadau wedi'u hwyluso i annog cyfleoedd i bawb fwynhau a phrofi Nodweddion Arbennig Eryri.
- Ceisio adnoddau ychwanegol, wedi'u targedu gan dystiolaeth ac ymchwil, i ddarparu cefnogaeth ac anogaeth ragweithiol i bobl o ardaloedd difreintiedig fwynhau a phrofi Nodweddion Arbennig Eryri.
- Sicrhau bod cyrchfannau hamdden yn darparu cyfleusterau a gwasanaethau priodol, fforddiadwy a chwbl hygyrch i bob defnyddiwr trwy annog, cefnogi a chynghori darpar ddarparwyr yn y sector hwn.
- Adolygu ac adrodd yn rheolaidd ar effeithiolrwydd darpariaeth bresennol PCE ar gyfer defnyddwyr anabl.
- Annog trefnwyr digwyddiadau elitaidd i ddarparu sesiynau 'blasu' i annog cyfranogwyr newydd gan gynnwys y rhai o fewn cymunedau lleol.
- Nodi safleoedd lle gellir gwella mynediad i ddyfroedd mewndirol ar gyfer pobl anabl a llai abl trwy gydweithredu â rhanddeiliaid allweddol. Yn fwy arbennig os oes newidiadau deddfwriaethol ychwanegol a allai helpu i hwyluso hyn.
- Gweithio mewn Partneriaeth i gyflawni'r amcanion strategol Parc-gyfan a amlinellir yng Nghynllun Eryri sy'n berthnasol i'r nod hwn. Byddant yn cynnwys y grwpiau mynediad anabled a Fforymau Mynediad Lleol. Gweler Atodiad 3.

Iechyd a Lles

Canlyniad B1 - Mae'r Parc Cenedlaethol yn cael effaith gadarnhaol ar lesiant.

B1.1 - Ehangu gwaith gyda phartneriaid, gwasanaethau iechyd a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus trwy gynlluniau rhagnodi cymdeithasol.

B1.2 - Hyrwyddo a galluogi ystod amrywiol o weithgareddau sy'n gwella llesiant pobl.

B1.3 - Cynllunio prosiect cymunedol sy'n archwilio ystod o berthynas hir, ddwyochrog rhwng pobl Eryri a'r tir.

Mae gan Eryri rôl bwysig i'w chwarae wrth hyrwyddo a chyflawni gwelliannau i iechyd y genedl a'i pholisïau ac amcanion llesiant (ac fel yr amlinellwyd yn Neddff Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015). Mae hamdden, yn weithgar ac yn oddefol, yn helpu i wella lles corfforol a meddyliol.

Trwy hyrwyddo mwynhad o Nodweddion Arbennig y Parc Cenedlaethol, gall yr Awdurdod a'i bartneriaid gyflawni nodau sy'n ymwneud â meithrin ffyrdd iachach a mwy egnïol o fyw ar gyfer cymunedau lleol ac ymwelwyr fel ei gilydd. Bydd cyflawni'r nodau hyn hefyd yn annog mwy o bobl i fwynhau a deall Nodweddion Arbennig Eryri.

Gweithredoedd

- Mae'r camau gweithredu canlynol yn benodol i hamdden pob gallu o fewn y PC.
- Datblygu a hyrwyddo llwybrau / teithiau cerdded wedi'u trefnu a phrosiectau eraill sy'n cynyddu ymwybyddiaeth ymhlith cymunedau lleol ac yn amlygu'r manteision iechyd a lles sydd i'w cael yn eu hamgylchedd lleol.
- Hyrwyddo Eryri fel cyrchfan ar gyfer gweithgareddau hamdden iach yn genedlaethol ac yn rhyngwladol trwy weithio gyda'r sectorau twristiaeth a iechyd.
- Adeiladu ar lwyddiannau menter y Rhwydweithiau Hamdden a cheisio cynyddu eu defnydd a chefnogi llwybrau cylchol a hyrwyddir mewn cymunedau ledled y Parc Cenedlaethol pan fydd cyfleoedd yn codi, ac adnoddau ar gael.
- Parhau i ddatblygu rhwydwaith amldefnyddiwr o ansawdd uchel.
- Parhau i chwilio am llwybrau 'tir mynediad' newydd CGHT a gweithio gyda thirfeddianwyr i ddarparu manau mynedfeydd/allanfeydd lle mae llwybrau o'r fath yn ymddangos.

© Hawlfraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

Cyflawni Budd Economaidd

Canlyniad / Deilliant C2 – Swyddi a Chyfleoedd yn annog pobl i aros yn yr ardal.

C2.2 – Cefnogi a hyrwyddo hyfforddiant, cyflogaeth a chyfleoedd cysylltiedig â busnes sy'n gysylltiedig â - neu sy'n ategu - pwrpas cyntaf y Parciau Cenedlaethol a Nodweddion Arbennig gan gynnwys sectorau sy'n gysylltiedig â'r amgylchedd.

C2.3 – cefnogi a hyrwyddo cyfleoedd hyfforddiant, cyflogaeth a busnes sy'n ymwneud neu'n ategu ail bwrpas a Nodweddion Arbennig y Parciau Cenedlaethol, a'r thema iechyd a lles.

Dengys astudiaethau fod hamdden ar sail gweithgaredd yn darparu o leiaf £1.35b i'r economi ranbarthol tra'n cyflogi tua 4,000 o bobl; yn seiliedig yn bennaf ar dir mynyddig ac arfordir Eryri. Mae astudiaethau cenedlaethol hefyd wedi profi gwerth economaidd yr amgylchedd hanesyddol o fewn Eryri mae crynodiad uchel o safleoedd hanesyddol megis safleoedd archeolegol, Treftadaeth y Byd a nifer o adeiladau rhestredig a gerddi nodedig. Mae eu cyfraniad i economi'r ardal yn sylweddol felly mae eu hamddiffyn yn hanfodol i economi'r rhanbarth, tra gallai gwelliant ddod â datblygiad economaidd cynaliadwy pellach.

Gweithredoedd

1. Rhoi gwybodaeth i fusnesau ar sut i ymgysylltu'n llawnach â'r sector hwn gyda phwyslais ar ddatblygu cynaliadwy.
2. Tynnu sylw at bwysigrwydd economaidd hamdden a gwella ac annog ystyriaeth mewn cynllunio gofodol ac economaidd.
3. Cefnogi rhaglenni sy'n anelu at gynyddu lefelau hyfforddiant a sgiliau ar gyfer pobl ifanc lleol a grwpiau yn y sector hwn.
4. Gweithio gyda phartneriaethau presennol i ystyried rhinweddau cynlluniau talu'n ôl i ymwelwyr yn Eryri i helpu i warchod a gwella seilwaith a chyfleusterau.
5. Annog a hyrwyddo'r teithiau cylchol o amgylch pentrefi ac aneddiadau llai. Gall datblygiadau ar raddfa lai o'r math hwn gyfrannu'n sylweddol at iechyd a lles cymunedau lleol. Mae pandemig Covid wedi ysgogi diddordeb arbennig mewn llwybrau cymunedol sydd ar gael yn lleol o fewn y PC.
6. Gweithio o fewn cynlluniau strategol i leihau natur dymhorol gweithgareddau hamdden awyr agored drwy hyrwyddo digwyddiadau 'y tu allan i'r tymor' cynaliadwy ac Eryri fel cyrchfan 'drwy gydol y flwyddyn'.
7. Canolbwyntio datblygiad yn y dyfodol ar ardaloedd sy'n gallu darparu ar gyfer twf o ran capasiti ymwelwyr, mynediad, ac ystyriaethau trafnidiaeth gyhoeddus a thirwedd yn unol â'r CDLI.

Gweithredoedd

1. Annog a chynyddu cyfranogiad cymunedau a ffermwyr/tirfeddianwyr wrth reoli cyfleusterau a gwasanaethau hamdden trwy weithio o fewn partneriaethau presennol.
2. Cynnal partneriaethau a chytundebau gwaith presennol, gan geisio gweithio gyda rhanddeiliaid i hyrwyddo arferion cynaliadwy a safonau cymeradwy mewn perthynas â hamdden.
3. Datblygu a chefnogi llwybrau sy'n ychwanegu gwerth at lwybrau presennol / mewn datblygiad, er enghraifft Llwybr Arfordir Cymru Gyfan, Taith Ardudwy, y Llwybr Llechi, Cylchdaith yr Wyddfa.
4. Cynyddu cyfleoedd a chefnogaeth i wirfoddolwyr trwy ddarparu cefnogaeth logistaidd a chynorthwyo i adnabod blaenoriaethau a datblygu rhaglenni gwaith.
5. Cyflawni camau gweithredu priodol ochr yn ochr â'r Cynlluniau Rheoli Cyrchfannau Twristiaeth ar gyfer Gwynedd a Chonwy.
6. Gweithredu Cynlluniau Gwella Hawliau Tramwy (CGHT) ar gyfer Cyngorau Gwynedd a Chonwy, gan ystyried cymunedau sy'n ffinio â ffin y Parc Cenedlaethol.

Sicrhau bod partneriaid yn cydnabod Nodweddion Arbennig Eryri mewn deunydd cyhoeddusrwydd tra'n cydnabod breuder yr ardal yn sgil gorddatblygu posib a'r angen i hyrwyddo defnydd diogel a chyfrifol.

© Hawffrwynt y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

Integreiddiad ac Ansawdd

Polisi B3 - Cydnabyddir Ein Nodweddion Arbennig.

B3.1 - Datblygu strategaeth farchnata brand ar gyfer Eryri yn seiliedig ar Nodweddion Arbennig sy'n cael ei gweithredu'n gyson ar draws y sectorau cyhoeddus a phreifat.

B3.2 – Annog ymwelwyr i ddod ar wahanol adegau o'r flwyddyn ac i ardaloedd gwahanol er mwyn lleihau'r pwysau yn ystod y tymor brig a helpu busnesau gyda materion tymhorol.

B3.3 – Gan ddefnyddio'r strategaeth marchnata brand fel sylfaen, datblygu cynllun ar y cyd gyda phartneriaid ar y wybodaeth a ddarparwn i ymwelwyr, gyda phwyslais ar y Rhinweddau Arbennig a newid ymddygiad.

Mae Eryri yn darparu ystod eang o gyfleoedd hamdden o ansawdd uchel gyda chyfleusterau ar gyfer dechreuwyr ac arbenigwyr fel ei gilydd. Mae cynnal yr amrywiaeth a'r ansawdd hwn yn hanfodol er mwyn annog defnyddwyr lleol ac ymwelwyr i fwynhau Nodweddion Arbennig y Parc Cenedlaethol. Mae rheoli ac integreiddio'r ystod o weithgareddau yn bwysig er mwyn denu cynulleidfaoedd newydd, grwpiau diddordeb cymysg fel teuluoedd a'r rhai o grwpiau sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol ac i annog pobl i ymweld eto.

Bydd angen cydweithredu sylweddol rhwng y sectorau cyhoeddus a phreifat er mwyn cyflawni camau gweithredu sy'n canolbwyntio ar y thema hon.

Gweithredoedd

1. Datblygu mapiau rhyngweithiol ar y we o gyfleoedd hamdden a safleoedd diwylliannol ar draws y Parc Cenedlaethol gan gynnwys rhyngwynebau Apiau a Ffonau Clyfar.
2. Gwella llwybrau i dir mynediad a llwybrau i safleoedd hanesyddol a diwylliannol pan fo cyfleoedd yn codi.
3. Cefnogi canolfannau rhagoriaeth o fewn ac yn agos i ffin y Parc Cenedlaethol i ddarparu esiamplau yn y sector hamdden awyr agored.
4. Gweithio mewn partneriaeth i ddatblygu a gweithredu cynlluniau rheoli cyrchfan ar gyfer safleoedd allweddol o fewn Eryri i sianelu cyllid ac adnoddau fel sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru.
5. Lledaenu arfer da a safonau i sicrhau bod cyfleusterau o ansawdd uchel yn cael eu darparu mewn canolfannau hamddena.
6. Annog darparwyr hamdden i gynnig gweithgareddau cyflenwol sy'n ehangu eu hapêl ac yn annog ail-ymweliadau yn arbennig ar gyfer defnyddwyr anabl, llai abl ac sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol.
7. Annog marchnata ar y cyd rhwng darparwyr gweithgareddau hamdden tebyg.
8. Annog defnyddio a chefnogi codau ymddygiad / ymarfer ar gyfer ystod o weithgareddau hamdden a allai fod yn niweidiol a gweithio gydag eraill o'r sector priodol i hyrwyddo a datblygu'r rhain.

Datganiad Diogelwch Awyr Agored

Mae diogelwch y cyhoedd yn fater pwysig i'r Awdurdod a'i bartneriaid ac mae llawer o weithgareddau hamdden yn yr awyr agored yn peri rhywfaint o risg. Er bod unigolion a grwpiau yn gyfrifol am eu diogelwch eu hunain tra'n cymryd rhan mewn gweithgareddau awyr agored, bydd APC yn parhau i gefnogi a hyrwyddo unrhyw fentrau a chodau diogelwch o fewn y sector perthnasol sy'n helpu pobl i wneud penderfyniadau mwy gwybodus am eu diogelwch personol wrth gymryd rhan yn eu gweithgareddau dewisol. Byddwn hefyd yn gweithio gyda'r grwpiau gwirfoddol hynny fel y Gwasanaethau Achub Mynydd ac Adventure Smart UK i sicrhau cysondeb yn ein negeseuon.

Adran 2 - Gweithgareddau Hamdden yn yr awyr agored

Datganiadau Gweithgaredd

- Isod mae'r prif weithgareddau awyr agored a ystyriwyd wrth ddatblygu camau gweithredu'r Strategaeth. Bydd yr Awdurdod a'i bartneriaid yn ymdrechu i sicrhau bod y rhain yn cael eu cyflawni mewn modd cynaliadwy a bod unrhyw weithgaredd penodol yn cydymffurfio â chodau ymddygiad cenedlaethol a safonau a ddisgwylir ar gyfer pob sector.
- Waeth beth fo'r gweithgaredd adloniadol byddwn yn parhau i annog pob defnyddiwr hamdden i ystyried mabwysiadu dulliau teithio cynaliadwy a lleihau eu dibyniaeth ar geir ac i ystyried gwasanaethau trafniadaeth gyhoeddus amgen a rhannu ceir wrth ymweld â'r ardal. Bydd defnydd o gludiant preifat yn yr ardal leol yn y dyfodol yn cael ei ddylanwadu'n fawr gan argymhellion a wneir mewn adolygiadau parcio a chlydiant sy'n cael eu cynnal o dan Gynllun Yr Wyddfa a Chynllun Eryri a'i amcanion a chamau gweithredu dilynol.
- Byddwn yn ymdrechu i ddarparu cymaint o wybodaeth ar gyfer y gweithgareddau a amlinellir isod trwy gyfrwng ein gwefan, Apiau a llwyfannau cyfryngau cymdeithasol a'i lledaenu trwy gysylltiadau trydydd parti.
- Ar wahân i wybodaeth gyffredinol bydd hyn hefyd yn cynnwys gwybodaeth yn ymwneud â diogelwch a dolenni i'r canllawiau arfer da perthnasol, codau ymddygiad a chynghor gan gyrrff arweiniol lle mae'r rhain yn hysbys.
- Mae rôl Fforymau Mynediad Lleol y PC (gogledd a deheuol) yn bwysig i waith yr Awdurdod wrth gefnogi rheolaeth hamdden gynaliadwy a bydd yn gweithio'n agos gyda'i Fforymau Mynediad Lleol wrth ystyried mentrau newydd a bydd yn ceisio eu harweiniad a'u cynghor pan fo angen. Mae eu rôl hefyd yn hollbwysig wrth ymateb i a chynghori'r Awdurdod ar wahanol ymgynghoriadau cenedlaethol Llywodraeth Cymru ac ymgynghoriadau eraill mewn perthynas â mynediad a hamdden.

Cerdded

Yn ddiamau, cerdded ar lefel isel, bryniau a mynyddoedd yw'r gweithgaredd hamdden mwyaf poblogaidd yn Eryri. Mae atyniad y dirwedd yn cynnig cyfleoedd cerdded o wahanol raddau ar draws y Parc Cenedlaethol i gannoedd o filoedd o bobl – yn amrywio o'r her o ddringo i gopa'r Wyddfa i rwyddineb Llwybr Mawddach. Yn ychwanegol, mae 2470km o Lwybrau Cyhoeddus o fewn y PC ar gael i'r cyhoedd.

Er bod cerdded yn boblogaidd ledled y Parc Cenedlaethol *ac mae ffigurau monitro yn dangos yn glir bod niferoedd yn cynyddu'n flynyddol*, mae rhai ardaloedd yn cael eu defnyddio'n fwy nag eraill yn fwyaf nodedig Masif Yr Wyddfa, Cader Idris a Dyffryn Ogwen (y Glyderau a'r Carneddau) ac mae rheoli'r pwysau hwn trwy gyfrwng dull cynaliadwy yn hanfodol i sicrhau y caiff yr amgylchedd ei warchod. Yn 2019 dringodd bron i 560,000 o bobl Yr Wyddfa gan ddefnyddio ei chwe phrif lwybr, tra cofnodwyd dros 140,000 yn Nyffryn Ogwen gan gynnwys Cwm Idwal ac fe ddringodd 75,000 Gader Idris.

Bydd yr APC a'r Awdurdodau Priffyrdd yn gweithio'n adeiladol gyda thirfeddianwyr i wella seilwaith llwybrau a dilyn athroniaeth 'Milltir heb Gamfeydd' lle bynnag y bo modd. *Er bod yn rhaid sylweddoli efallai na fydd hyn bob amser yn ymarferol mewn rhai lleoliadau ucheldirol yn arbennig, ond dylid asesu pob achos ar y meini prawf sydd a wnelo'r opsiwn lleiaf cyfyngol.* Bydd hyn yn gwneud y rhwydwaith a'r cyfleusterau yn fwy hygyrch i gynifer o ddefnyddwyr â phosibl.

Mae'r PC hefyd yn gartref i nifer o rannau adnabyddus o lwybrau pellter hir megis Ffordd Cambria, Taith Mary Jones, Llwybr Arfordir Cymru Gyfan, Llwybr Gogledd Cymru, Llwybr y Pererinion, Ffordd Eryri, Taith Ardudwy, Cylchdaith y Carneddau, y Llwybr Llechi. Mae Llwybr Traws Prydain McMillan a Llwybr Dyfrdwy hefyd yn cychwyn (neu'n gorffen) eu llwybrau yn Eryri. Mae pob un ohonynt yn dod â chyfleoedd gwych i archwilio a mwynhau'r PC. Bydd y Parc Cenedlaethol hefyd yn parhau i ddatblygu Cylchdaith Eryri - mae hwn yn llwybr amrywiol o amgylch ymylon Yr Wyddfa gan ddefnyddio rhai rhannau o lwybr cyhoeddus, tir mynediad a llwybrau march / ceffylau presennol (ar gael i feiciau). Cefnogir y fenter hon gan Lywodraeth Cymru.

Yn ogystal, mae dros 60% o'r PC yn dir mynediad sydd ar gael am ddim ar droed i aelodau'r cyhoedd. Mae'r ardaloedd hyn yn darparu cyfleoedd gwych ar gyfer hamdden, iechyd a lles ac i'r rhai sy'n chwilio am gyfleoedd hamdden tawelach.

Ar hyn o bryd mae nifer y 'llwybrau trwy' dir mynediad yn gyfyngedig a lle nodir cyfleoedd ac adnoddau, bydd y PC yn gweithio gyda thirfeddianwyr i geisio cynyddu nifer y llwybrau hyn a gwella eu cysylltedd.

Bydd cyfleoedd hefyd yn cael eu harchwilio ar gyfer creu llwybrau defnyddwyr pellter hwy gan ddefnyddio hen welyau trac rheilffordd segur. Bydd hyn yn golygu gweithio'n agos gyda'n partneriaid awdurdod lleol a rhanddeiliaid eraill i alluogi datblygiad y llwybrau hyn pan fydd adnoddau ar gael.

Cerdded Cŵn

Cerdded Cŵn yw un o'r ffyrdd pwysicaf y mae llawer o bobl leol ac ymwelwyr yn cael mynediad ac ymarfer corff yng nghefn gwlad ac i ymgysylltu â'u hamgylchedd lleol. Mae'n dda i iechyd meddwl a lles corfforol pobl; fodd bynnag, mae gan y gweithgaredd hwn y gallu i ddod â chanlyniadau digroeso ac mae'r PC yn awyddus i sicrhau bod perchnogion cŵn yn cymryd eu cyfrifoldebau o ddifri tra yng nghefn gwlad. Mae hyn yn cynnwys materion 'baw cŵn', tarfu ar dda byw, gweithgareddau rheoli tir a bywyd gwyllt - yn enwedig adar sy'n nythu ar y ddaear yn y gwanwyn.

I hyrwyddo hyn bydd y PC yn gweithio i ymgysylltu'n gadarnhaol â rhanddeiliaid a'r cyhoedd ar bob cyfle posibl ynghylch y materion hyn i hyrwyddo ac annog arfer da a thrwy ddarparu gwybodaeth gyhoeddus berthnasol ar ein platfformau cyfryngau cymdeithasol ac ar ein safleoedd a reolir.

Byddwn hefyd yn cefnogi ac yn hyrwyddo cyfres CNC o Godau Cefn Gwlad gan gynnwys y cod mynd â chŵn am dro ac unrhyw wybodaeth gyhoeddus ddefnyddiol arall sy'n ymwneud â cherdded cŵn yn gyfrifol yng nghefn gwlad. *Bydd y PC bob amser yn annog perchnogion cŵn i roi eu ci ar dennyn yng nghyffiniau da byw, boed ar dir mynediad neu ar Hawl Tramwy Cyhoeddus.

Dringo Creigiau, Sgramblo a Dringo Clogfeini

Mae Eryri yn un o ganolfannau'r byd ar gyfer dringo creigiau, sgramblo a dringo clogfeini. Mae nodweddion naturiol a natur greigiog y tir yn denu dringwyr o bob rhan o'r DU ac yn wir y byd i brofi eu hunain ar wynebau creigiau'r Parc Cenedlaethol. Mae yna ddringfeydd creigiau a lleoliadau sgramblo o bob safon, o lwybrau haws ar gyfer dechreuwyr i rai o'r llwybrau dringo creigiau mwyaf heriol yn dechnegol yn y byd.

Mae rhwyddineb mynediad i rai o'r lleoliadau dringo gorau, yn rhoi Eryri ymhlith un o'r lleoliadau gorau yn y DU ar gyfer y gweithgareddau hyn. Mae'r cyfle i ddringo yn Eryri wedi golygu bod yr ardal wedi'i chysylltu'n agos â hanes y gamp ac wedi bod ar flaen y gad yn ei datblygiad yn fyd-eang.

Mae yna sawl ardal sy'n gyrchfannau dringo poblogaidd, gyda'r ffocws yn bennaf ar yr Wyddfa, Bwlch Llanberis, y Glyderau ac Ogwen, a chopau mwy anghysbell y Carneddau. Yn ne'r parc, mae wynebau creigiau Cader Idris a Chraig yr Aderyn hefyd yn boblogaidd, tra bod y clogwyni isel yn Nhremadog hefyd yn boblogaidd iawn pan fo'r tywydd yn llai ffafriol yn y mynyddoedd uwch. Yn gyffredinol, mae dringo yn weithgaredd sydd wedi'i drefnu a'i ddogfennu'n dda, a wneir yn aml gan glybiau dringo neu drwy ddarparwyr dynodedig megis canolfannau awyr agored ac unigolion preifat, er bod yr ardal hefyd yn boblogaidd gyda dringwyr unigol. Mae dringo clogfeini (sef dringo heb raff ar glogfeini isel, gan ddefnyddio matiau neu bediau mawr i amddiffyn rhag cwmpo) fel camp hefyd wedi gweld cynnydd sylweddol yn y blynyddoedd diwethaf.

Mae'r rhan fwyaf o weithgareddau dringo yn cydfodoli â'r amgylchedd naturiol ac mae cytundebau gwirfoddol y cytunwyd arnynt ar waith rhwng y cyrff cadwraeth, rheolwyr tir, perchnogion a Chyngor Mynydd Prydain (y corff cenedlaethol ar gyfer mynydda, dringo creigiau a cherdded bryniau) i warchod fflora neu ffawna unigryw ac arbennig y Parc. Bydd APCE yn parhau i gefnogi'r mentrau hynny lle maent yn berthnasol. Gellir dod o hyd i'r cytundebau penodol ar gyfer safleoedd unigol drwy chwilio Cronfa Ddata Mynediad Rhanbarthol Cyngor Mynydd Prydain <https://www.thebmc.co.uk/modules/RAD/>

Bydd y PC yn parhau i gydgyssylltu'n agos â Chyngor Mynydd Prydain a rhanddeiliaid eraill ynghylch materion o bryder i'r ddwy ochr ac wrth hyrwyddo arfer da.

Beicio

Mae Eryri yn boblogaidd ar gyfer pob math o brofiadau beicio gan gynnwys cyfleoedd beicio ffordd ardderchog, a defnyddir yr ardal drwy gydol y flwyddyn ar gyfer beicio ffordd a theithiau beicio gan glybiau beicio lleol yn ogystal â rhai o ymhellach i ffwrdd.

O ystyried pwyslais Llywodraeth Cymru ar iechyd a lles ynghyd â'r angen i leihau ein defnydd o geir, bydd y PC yn cefnogi mentrau beicio yn enwedig y llwybrau hynny sy'n canolbwyntio ar deuluoedd a chysylltiadau rhwng cymunedau lleol.

Mae effaith cyfyngiadau clo yn ystod y pandemig Coronafeirws (2020) wedi arwain at nifer sylweddol o bobl yn beicio fel ffordd ddefnyddiol o ymarfer corff iach ac i gael mynediad i gefn gwlad. Felly, rhaid peidio â cholli'r cyfle i annog y duedd hon ar ôl y pandemig a dylai'r PC fod yn barod i chwarae rhan hanfodol mewn cynllunio hamdden strategol a darpariaeth ar gyfer mentrau beicio yn y dyfodol.

Gwasanaethir Eryri gan 6 llwybr Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol ac mae cylchdaith boblogaidd Brailsford oddi mewn iddo².

Mae hefyd yn cynnig llwybrau beicio oddi ar y ffordd gradd isel fel Llwybr Mawddach a Lôn Gwyrfai. Bydd PCE hefyd yn ceisio annog a datblygu llwybrau eraill, yn enwedig y rhai sy'n cysylltu cymunedau lleol pan a lle mae cyfleoedd yn codi ac os oes adnoddau digonol ar gael.

² <https://www.visitsnowdonia.info/cy/ffordd-brailsford-way-0>

Beicio mynydd

Yn ystod y ddau ddegawd diwethaf, mae beicio mynydd wedi tyfu'n gyflym mewn poblogrwydd ac mae Eryri wedi dod yn un o brif gyrchfannau Prydain. Mae'r twf hwn wedi'i gynnwys mewn safleoedd penodol sy'n eiddo i Cyfoeth Naturiol Cymru ac sy'n cael eu rheoli ganddynt, a'r rhai mwyaf adnabyddus yw Coed y Brenin ger Dolgellau, Penmachno (Dolen Machno a Dolen Eryri) a Betws y Coed - Gwydir Mawr/ Fach (a gaiff ei adnabod yn ffurfiol fel Llwybr Marin) a Llwybr Traws Eryri. Mae llwybrau eraill o amgylch Beddgelert a choedwigoedd Dyffryn Dyfi hefyd yn boblogaidd ac yn cael eu hategu bellach gan lwybrau mwy diweddar a noddir yn breifat megis llwybrau lawr allt pwrpasol Antur Stiniog ym Mlaenau Ffestiniog a Pharc Beiciau Dyfi.

Mewn rhai ardaloedd mae posib o wella cysylltedd drwy uwchraddio rhannau lle bo'n briodol i greu llwybrau hirach gan ddefnyddio ffyrdd sy'n bodoli'n barod. Bydd y PC yn ceisio bod mor weithredol â phosib o ran y sector hwn pan fydd adnoddau ar gael.

Mae datblygu cyfleusterau pwrpasol wedi lleihau'r potensial ar gyfer gwrthdaro rhwng beicwyr mynydd a grwpiau defnyddwyr eraill yng nghefn gwlad yn enwedig ar Hawliau Tramwy Cyhoeddus (llwybrau ceffylau), gan ddarparu cyfleoedd i ddechreuwyr ac arbenigwyr tra ar yr un pryd yn creu cyfleoedd busnes lleol. Er bod gan rywfaint o weithgaredd beicio mynydd i ffwrdd o'r canolfannau hyn y potensial i achosi erydiad llwybrau troed a gwrthdaro â defnyddwyr eraill, mae llawer o lwybrau poblogaidd (llwybrau ceffylau neu gilffyrdd presennol) felly mae'n hollbwysig bod y PC yn ystyried adeiladu unrhyw welliannau neu ddatblygiadau i lwybrau yn y dyfodol i safonau cynaliadwy. Yn ogystal â bod yn barod i leihau ei faich cynnal a chadw yn y tymor hir - yn enwedig o ystyried y patrymau tywydd eithafol rydym yn eu profi oherwydd ein hinsawdd newidiol.

Mae cydweithio gweithredol gyda'r sector yn benodol wrth lunio Cytundeb Beicio Mynydd (gwirfoddol) yr Wyddfa. Mae gan PCE gysylltiadau sefydledig â'r sector a sefydliadau beicio cenedlaethol sy'n cynrychioli'r sector, sydd wedi bod yn llwyddiannus.

Os cyfyd problemau, bydd APCE yn gweithredu gyda rhanddeiliaid i gytuno ar atebion rheoli cynaliadwy os oes angen ac yn annog y defnydd o god ymddygiad y sector.

*O dan y ddeddfwriaeth bresennol, caniateir beiciau (waeth beth fo'u math) ar lwybrau ceffylau o dan Ddeddf Cefn Gwlad 1968. Fodd bynnag, os bydd newidiadau deddfwriaethol yn digwydd, er enghraifft, cyd-ddefnyddio rhai Hawliau Tramwy Cyhoeddus ychwanegol neu o fewn tir mynediad CGHT yn y blynyddoedd i ddod, bydd hyn yn ddiamau yn newid y math a'r graddau a'r defnydd a wneir ohonynt mewn rhai ardaloedd. Felly, bydd angen i'r PC fod yn barod ac addasu i newidiadau o'r fath o ystyried y bydd disgwyliadau defnyddwyr yn ddiamau yn cael eu codi.

E-feiciau

Mae e-feiciau'n tyfu'n gyflym mewn poblogrwydd ac yn syml, beiciau â chymorth modur yw'r rhain a rhaid pedalu'r rhan fwyaf ohonynt i actifadu'r cymorth modur. * Mae defnyddio beiciau o'r fath yn gofyn am reolau ychwanegol megis isafswm oed o 14 ac ni ellir eu cynorthwyo gan drydan/mecanwaith ar gyfer cyflymder mwy na 15mya.

Maent hefyd yn cael eu caniatáu ar unrhyw lwybrau yn yr un modd â beiciau arferol megis llwybrau ceffylau, llwybrau beicio, cilffyrdd, cilffyrdd cyfyngedig, ffyrdd di-ddosbarth, a ffyrdd.

Hyd yn oed mewn amgylchedd gwledig fel y PC, mae e-feiciau yn cynnig cyfleoedd unigryw i ni leihau ein hallyriadau carbon. Gallant hefyd fod o fudd i ddefnyddwyr eraill megis pobl sy'n llai abl i gael mynediad i gefn gwlad. Lle bo'n briodol, bydd y PC yn cefnogi eu defnydd cyfrifol yn enwedig pan ellir lleihau'r defnydd o geir rhwng cymunedau.

Bydd APCE yn cynnig darparu gwybodaeth a chynghor perthnasol i ddefnyddwyr ar y defnydd cyfreithlon o e-feiciau (yn seiliedig ar y meini prawf sy'n ofynnol dan Ddeddf Traffig Ffyrdd a Phriffyrdd). Yn sicr, wrth i e-feiciau ddod yn fwy fforddiadwy – yn enwedig beiciau Emountain, efallai y bydd angen bod yn rhagweithiol i atal unrhyw weithgareddau beicio mynydd oddi ar y llwybrau. Bydd y PC yn monitro'r gweithgaredd hwn yn y blynyddoedd i ddod i sicrhau mai dim ond y llwybrau hynny sydd ar gael yn gyfreithlon sy'n cael eu defnyddio a'u hyrwyddo, ac i annog pobl i beidio â gwneud gweithgareddau amhriodol.

Eryri Hygyrch

Mae 'Eryri hygyrch' yn chwarae rhan bwysig yn iechyd a lles pobl a bydd y PC a'i bartneriaid bob amser yn ceisio bod yn gynhwysol beth bynnag fo hil, oedran a gallu pobl gan gynnwys pobl anabl, pobl llai abl a grwpiau sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol.

Mae yna eisoes nifer o lwybrau pob gallu neu amldeffnydd sydd wedi'u datblygu'n llawn ar gael megis Lôn Gwyrfa, llwybr Mawddach, Dol Idris, Foel Ispri ac eraill sy'n boblogaidd. Fodd bynnag, bydd y PC a'i bartneriaid yn gweithio'n gyson i ddatblygu'r rhwydwaith hwn ymhellach ac uwchraddio eraill (yn enwedig y rhai sy'n cysylltu cymunedau) pan fo cyfleoedd newydd ac adnoddau digonol yn codi. Bydd y cyfan yn seiliedig ar yr athroniaeth 'opsiwn lleiaf cyfyngol'. Yn hytrach na bod ag ymagwedd ragnodol, bydd y PC yn gweithio i sicrhau bod gwybodaeth sy'n ymwneud â'r safleoedd hynny a'u rhinweddau ar gael yn rhwydd i alluogi defnyddwyr i wneud dewisiadau llwybr sy'n berthnasol i'w hanghenion.

Byddwn yn parhau i weithio'n agos gyda'r sector anabledau, y Fforymau Mynediad Lleol, yr Awdurdodau Lleol eraill, a rhanddeiliaid eraill i geisio eu cyngor a'u harweiniad ar brosiectau.

Bydd datblygiadau yn y dyfodol hefyd yn cynnwys mwy o addasiadau synhwyaidd mewn rhai meysydd i apelio at sbectwm ehangach o ddefnyddwyr fel pobl ddall neu bobl trwm eu clyw. Byddwn hefyd yn mynd ati i geisio ac ymgysylltu â'r grwpiau hynny sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol ac yn gweithio gydag asiantaethau cyhoeddus ac asiantaethau perthnasol amrywiol i hybu hyn.

Bydd gwybodaeth berthnasol ar gyfer pob gallu neu lwybrau hygyrch eraill yn cael ei diweddarau'n rheolaidd ar wefannau partneriaid ac apiau. Bydd y tudalennau hynny hefyd yn cynnwys y wybodaeth ddiweddaraf am lety anghenion arbennig, lleoliadau toiledau, maes parcio i bobl anabl a'r cyfleusterau 'ystafelloedd newid' agosaf.

Ar hyn o bryd mae'r PC hefyd yn darparu dau gerbyd math Trammer trydan ar gais a cherbyd bygi trydan pedair olwyn oddi ar y ffordd. Mae'r rhain wedi bod yn boblogaidd iawn gydag amrywiaeth eang o ddefnyddwyr gyda graddau amrywiol o anabledau a bydd y gwasanaeth hwn yn cael ei gynnal a'i wella pan a ble mae adnoddau'n caniatáu.

Bydd y PC yn adolygu ac yn archwilio ei ddarpariaeth ddwywaith y flwyddyn. Bydd unrhyw newidiadau mewn perthynas â datblygiadau newydd neu rai wedi'u huwchraddio yn cael eu rhoi i'r cyhoedd cyn gynted ag y byddant ar gael.

© Hawlfraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

Chwaraeon dŵr

Mae gan Eryri arfordir hir ac mae'n frith o lynnoedd, aberoedd, afonydd a nentydd ac maent yn atyniad poblogaidd ar gyfer hamdden yn ogystal â dod â manteision iechyd a lles enfawr. Er bod gweithgareddau arfordirol wedi'u hen sefydlu, mae'r cyfleoedd ar gyfer gweithgareddau ar ddŵr mewndirol wedi'u cyfyngu i nifer cyfyngedig o leoliadau. Gwaethygir hyn gan y diffyg deddfwriaeth ffurfiol ac eglurder yn ymwneud â'r sector hamdden hwn sy'n arwain at fynediad i ddŵr yn digwydd mewn modd de facto sy'n anfoddfaol. Fodd bynnag, mae chwaraeon dŵr fel canŵio, hwylio, padlfyrddio, hwylyfyrddio, caiacio a nofio gwyllt yn dod yn fwyfwy poblogaidd gyda mwy o bobl yn cymryd rhan yn y gweithgareddau hyn yn rheolaidd. Mae'r PC a Fforymau Mynediad Lleol yn gwbl gefnogol o unrhyw newidiadau arfaethedig i ddeddfwriaeth a fyddai'n galluogi mynediad ychwanegol i ddyfroedd mewndirol mewn modd cyfrifol a rheoledig, ac nad yw'n niweidiol i reolaeth tir, seilwaith na bioamrywiaeth.

Tra bod rhai enghreifftiau ar gyfer mynediad i ddŵr mewndirol o fewn y PC megis Llyn Tegid, Canolfan Tryweryn - y Ganolfan Dŵr Gwyn Genedlaethol yn Fron Goch, Y Bala a'r trefniadau ar ran uchaf Conwy, Llyn Gwynant a chanol afon Glaslyn (trwy garedigrwydd y Ymddiriedolaeth Genedlaethol) - ychydig yw'r rhain ac er bod y PC wedi bod yn rhagweithiol yn y maes hwn mae'n awyddus i weithio gyda'r holl randdeiliaid, gan gynnwys defnyddwyr a thirfeddianwyr, i weld a oes modd datblygu trefniadau o'r fath yn ehangach lle cyfyd cyfleoedd. Fodd bynnag, bydd trefniadau o'r fath ond yn cael eu cefnogi gan ddefnyddio arfer gorau megis lefelau dŵr y cytunwyd arnynt, pwyntiau mynediad ac allanfeydd y cytunwyd arnynt, arwyddion priodol (i gynnwys canllawiau gwybodaeth ar unrhyw ddefnydd neu gyfyngiadau penodol o safleoedd), cyngor yn ymwneud â bioddiogelwch a chadwraeth, ac i gael darpariaeth parcio cyfyngedig lle bynnag y bo modd.

Os bydd newidiadau deddfwriaethol yn digwydd yn y dyfodol sy'n ehangu mynediad i ddŵr mewndirol yna bydd angen i'r PC fod yn barod ac yn rhagweithiol yn y sector hwn.

Mae cerdded ceunentydd, arforgampau a cheunentydd yn weithgareddau hunanreolus ac yn cael eu cynnal ar safleoedd adnabyddus. Mae'r PC wedi bod yn gwbl gefnogol i Godau Ymarfer y Grwpiau Siarter Amgylcheddol ar gyfer y gweithgareddau hyn er mwyn sicrhau nad yw rhinweddau arbennig y PC yn cael eu peryglu. Fodd bynnag, yn achos unrhyw anawsterau lleol bydd y PC yn gweithio gyda rhanddeiliaid eraill a chyrrff statudol i helpu i ddatrys unrhyw broblemau lle gallant godi. Ni fydd y Parc Cenedlaethol yn cefnogi'r gweithgareddau hyn os profir eu bod yn niweidiol i'n rhinweddau arbennig. Ni chefnogir gosod gosodiadau parhaol mewn afonydd a rhaedrau yn yr hyn a all fod yn ardaloedd dynodedig.

Ni fydd APCE yn cefnogi unrhyw weithgareddau chwaraeon dŵr modur ar wahân i weithgareddau sy'n ymwneud yn uniongyrchol â defnyddio cychod achub neu'r rhai lle mae trefniadau blaenorol yn bodoli.

Pysgota

Pysgota – mae pysgota yn weithgaredd hamdden pwysig yn Eryri, gyda gweithgaredd sylweddol ar yr arfordir a lle mae llawer o lynnoedd ac afonydd yn cael eu rheoli a'u stocio i ddarparu ar gyfer pysgotwyr, tra bod y cefndir yn cyfuno i ddarparu lleoliad o'r radd flaenaf.

Yn debyg i weithgareddau eraill, mae pysgota yn boblogaidd ymhlith trigolion ac ymwelwyr gyda chlybiau pysgota lleol, cymdeithasau a chymdeithasau sy'n ymwneud yn helaeth â rheoli'r sector. Oherwydd ei amgylchedd o ansawdd uchel, mae'r sector pysgota yn weithgar wrth wella cynefinoedd lleol ac mae cyhoeddiadau perthnasol yn amlygu pwysigrwydd gwarchod a gwella'r amgylchedd ar gyfer dyfodol y gamp. Mae hefyd rhai cyfleoedd i bysgota ar gyfer pobl anabl mewn gwahanol leoliadau o amgylch y PC, a byddwn yn gweithio gyda'r sector hwn i gynyddu'r capasiti hwn lle mae cyfleoedd yn codi. Bydd y PC yn parhau i gefnogi mentrau o'r fath a hyrwyddo'r wybodaeth hon ar ein gwefan.

Bydd PCE yn gweithio gyda'r gwahanol gymdeithasau pan a lle bo angen i sicrhau cynrychiolaeth deg a chytbwys o'u barn, ac i gyfryngu a datrys materion lleol os oes unrhyw fuddiannau sy'n gwrthdaro mewn perthynas â mynediad at ddŵr a all godi.

Os bydd newidiadau deddfwriaethol yn digwydd yn y dyfodol mewn perthynas â mynediad i ddyfroedd mewndirol, yna bydd y PC yn barod i gynorthwyo a chynnig cyngor i ddefnyddwyr a thirfeddianwyr ar sut i fwrw ymlaen â mentrau ac annog arfer gorau ar gyfer mynediad a defnydd a rennir lle bo angen yn seiliedig ar ein cynlluniau peilot mynediad at ddŵr presennol.

Rhedeg mynyddoedd

Mae Eryri yn cynnal nifer o rasys bryniau a mynyddoedd a gall buddion digwyddiadau a reolir yn dda fod yn llawer mwy nag unrhyw effeithiau negyddol. Mae llawer o'r gweithgareddau hyn yn digwydd ar hyd Hawliau Tramwy Cyhoeddus a thir mynediad agored. Er bod llawer llai o bobl yn cymryd rhan o gymharu â'r cyfartaledd dyddiol o gerddwyr mynydd, mae effeithiau posibl tebyg i'r rhai sy'n gysylltiedig â cherdded mynydd – yn enwedig o ran erydiad, y gofyniad am leoedd parcio ychwanegol ac aflonyddwch lleol i gymunedau lleol.

Bydd y PC yn cefnogi'r gweithgareddau hyn cyn belled â'n bod yn hyderus eu bod yn cael eu cynllunio ymhell ymlaen llaw, nad ydynt yn niweidio'r amgylchedd, ac nad ydynt yn amharu ar reolaeth tir neu gymunedau lleol a'u bod yn amlwg yn gynaliadwy. Dylai trefnwyr digwyddiadau mwy ddangos eu bod wedi cynnal trafodaethau digonol gyda pherchnogion tir a rhanddeiliaid eraill a'u bod yn cadw at y gofynion a'r cyngor sydd yng Nghlanllaw Digwyddiadau'r PC, ac yn cadw at y codau ymddygiad llywodraethu cenedlaethol perthnasol. Yn ogystal, byddai'r PC yn disgwyl i drefnwyr gweithgareddau fod yn ymwybodol o unrhyw gyfyngiadau amgylcheddol, e.e. dylid osgoi safleoedd dynodedig penodol os cânt eu cynghori i wneud hynny. Bydd y PC a'i bartneriaid ond yn cefnogi ac yn gweithio gyda threfnwyr sy'n dangos cymhwysedd trefniadol yn gyson o fewn y sector gweithgaredd hwn, ac i sicrhau mai arfer da sydd flaenaf. Ni fydd y rhai sy'n methu â gwneud hynny yn cael eu cefnogi gan y PC.

Bydd y PC yn gweithio'n agos gyda'u cymheiriaid yng Nghynghorau Gwynedd a Chonwy, Cyfoeth Naturiol Cymru (lle bo angen) a rheolwyr tir eraill fel yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Coed Cadw, a thirfeddianwyr preifat i sicrhau arfer gorau a chysondeb yn y sector hwn.

Cyfeiriannu

Mae cyfeiriannu yn weithgaredd rhedeg dygnwch sy'n seiliedig ar ddefnyddio map a chwmpawd i lywio cyfres o bwyntiau sefydlog. Mae gan y digwyddiadau hyn nifer o gyrsiau wedi'u gwasgaru dros ardal ehangach. Yn gyffredinol, mae'r gamp wedi'i threfnu'n dda ac yn defnyddio canllawiau a chodau ymddygiad a gydnabyddir yn genedlaethol. Byddai'r PC yn disgwyl i bob trefnydd gynllunio ymhell ymlaen llaw ac ymgynghori â rhanddeiliaid, gan gynnwys tîrfeddianwyr a chyrff statudol, i osgoi problemau neu anawsterau, yn enwedig unrhyw weithgareddau sy'n digwydd o fewn ardaloedd dynodedig.

Triathlonau

Mae triathlonau (a Quadrathlons a Duathlons) yn cyfuno gweithgareddau dygnwch awyr agored - nofio, rhedeg, a beicio (a chaiacio ar gyfer Quadrathlon) mewn pellteroedd rasio ffurfiol ar gyfer cystadleuaeth yn ogystal â phellteroedd ad hoc ar gyfer cymryd rhan. Mae'r rhain yn gynyddol boblogaidd gyda chystadleuwyr lleol a rhai o bell (yn enwedig nawr fel digwyddiad Olympaidd) ac maent yn denu niferoedd uchel o gystadleuwyr o bob oed, ac mae gan y mwyafrif o ddigwyddiadau o'r fath gystadleuwyr iau. Bydd y PC yn cefnogi'r digwyddiadau hynny pan fo trefnwyr yn gallu dangos arfer da ac wedi gwneud gwaith paratoi digonol (a hir). Oherwydd defnydd aml o ffyrdd cyhoeddus, ac amseroedd cychwyn gwasgaredig, pan fo angen mae'r PC yn gweithio'n agos gyda thimau digwyddiadau cynghorau Gwynedd a Chonwy i sicrhau bod y gofynion amrywiol yn cael eu bodloni ac nad yw materion megis cau ffyrdd neu lwybrau yn amharu ar gymunedau lleol na'r cyhoedd.

© Hawlfraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

Digwyddiadau wedi'u trefnu

Oherwydd ei henw da, y dirwedd a'r amgylchedd o ansawdd uchel, mae Eryri'n cynnal nifer o ddigwyddiadau hamdden a rasys, ac mae ffigurau'n dangos bod nifer y digwyddiadau sy'n cael eu cynnal yn Eryri wedi cynyddu yn y blynyddoedd diwethaf.

Mae'r rhain yn disgyn i ddau gategori; **digwyddiadau elusennol** sydd o fudd i elusennau lleol a chenedlaethol ac sy'n ffurfio'r mwyafrif o weithgareddau o'r fath, ac yn ail, **digwyddiadau masnachol** y mae llai ohonynt ond gyda niferoedd uwch o gyfranogwyr ar gyfer unrhyw weithgaredd penodol ac sy'n fwy gweledol i'r sylwedydd achlysurol. Rydym yn cydnabod bod y rhan fwyaf o ddigwyddiadau wedi'u trefnu'n dda ac yn gallu darparu profiadau cadarnhaol ar gyfer pob math o iechyd a lles, tra eu bod hefyd o fudd i'r economi leol.

Mae mwyafrif y trefnwyr bellach yn gyfarwydd iawn â gofynion a chanllawiau'r PC ac Awdurdodau Lleol ar gyfer rheoli digwyddiadau llwyddiannus a chynaliadwy. Os ydynt: wedi'u cynllunio ymhell ymlaen llaw, mewn lleoliadau addas, wedi sicrhau ymgysylltu â rhanddeiliaid, yn hyrwyddo'r defnydd o ddulliau trafniadaeth cynaliadwy, â rheolaeth ddigonol ar sbwriel/gwastraff (gan gynnwys gwastraff organig), yn annog y defnydd o arwyddion adnabyddadwy a dwyieithog, wedi ystyried eu cyfrifoldebau am ddiogelwch yn gyffredinol a'u bod ar adegau addas o'r flwyddyn sy'n osgoi gwrthdaro â defnyddwyr eraill. Os gellir bodloni'r meini prawf hyn, yna gall digwyddiadau fod yn hynod lwyddiannus.

Mae'r PC hefyd yn mynd ati i annog trefnwyr i ystyried lledaenu'r gweithgareddau hyn dros dymor hirach i leddfu'r pwysau dros y `misoedd prysur` a thros y penwythnosau yn arbennig.

Gall digwyddiadau grŵp llai eraill fod yn llai amlwg fel Her Tri Chopa'r DU neu Her Tri Chopa Cymru – y mae llawer ohonynt yn ddigwyddiadau elusennol hefyd. Waeth beth fo'u maint, byddai'r PC bob amser yn ceisio sicrwydd gan y trefnwyr digwyddiadau hyn eu bod wedi ystyried yr argymhellion yng Nghannllawiau Digwyddiadau'r PC ar gyfer rheoli digwyddiadau mewn modd llwyddiannus a chynaliadwy. Bydd y PC yn parhau i weithio gyda Phartneriaeth y Tri Chopa (yn cynnwys Parc Cenedlaethol Ardal y Llynnoedd, Partneriaeth Nevis a PC Eryri) a'r sefydliadau i sicrhau arfer gorau bob amser yn seiliedig ar ein canllawiau a'r Codau Ymddygiad a argymhellir gan y Sefydliad Codi Arian a'i ganllawiau penodol ar Heriau'r Tri Chopa, a hynny i sicrhau y gellir osgoi unrhyw effeithiau negyddol posibl o'u gweithgareddau. Bydd hyn yn cynnwys diogelwch, trafniadaeth gynaliadwy a rheoli gwastraff.

Fodd bynnag, yn achos arfer gwael parhaus profedig, ni fydd y PC yn cefnogi'r sefydliadau hynny sy'n methu neu na allant fodloni'r gofynion hynny.

O ystyried yr heriau a wynebwn yn arbennig ar Yr Wyddfa o ran nifer y digwyddiadau, bydd yn rhaid i unrhyw ddiwyddiadau **newydd** mwy o fwy na 250 o gyfranogwyr - elusennol neu fasnachol - a gynigir yn ystod oriau prysur ar Yr Wyddfa h.y., Mehefin - Medi ddangos yn glir y gallant gyflawni ein gofynion ar gyfer rheoli digwyddiadau yn dda ac nad ydynt yn gwrthdaro â digwyddiadau sefydledig. O Ionawr 2021 bydd gofyn i drefnwyr digwyddiadau o dros 50 o bobl gymryd rhan yn ein cynllun ymgeisio ar y cyd newydd - menter ar y cyd rhwng Cyngor Gwynedd a'r PC i'n galluogi i gael rhagor o wybodaeth am ddiwyddiadau sydd wedi'u cynllunio mewn unrhyw flwyddyn benodol.

Bydd APCE hefyd yn parhau i weithio'n agos gyda thimau Digwyddiadau Gwynedd a Chonwy, eu Grwpiau Cyngori Diogelwch (SAG), cymunedau lleol a rhanddeiliaid i sicrhau cyfathrebu da ac arfer gorau (a chynaliadwy).

© Hawffraint y Goron Croeso Cymru
© Crown Copyright Visit Wales

Canolfannau Addysgol ac Awyr Agored

Mae gweithgareddau grŵp wedi'u trefnu yn amhrisiadwy o ran datblygu gwybodaeth a dealltwriaeth o'r PC tra'n cynnig cyfleoedd ar gyfer datblygiad personol a grŵp. Mae hyn yn bwysig i bobl iau drwy eu galluogi i ymgysylltu â'u hamgylchedd naturiol (diben sylfaenol y PC) tra'n bodloni anghenion llawer o rannau o'r Cwricwlwm Cenedlaethol.

Mae'r ardal yn cynnig amrywiaeth eang o gyfleoedd nid yn unig i bobl ifanc ond hefyd i oedolion sydd am feithrin hyfedredd mewn sgiliau awyr agored fel rhan o'u datblygiad personol, ac mae llawer o ganolfannau rhagoriaeth o ansawdd uchel mewn hyfforddiant awyr agored wedi'u lleoli yn Eryri. Mae'r PC yn ymdrechu i gynnal perthynas agos gyda'r canolfannau hyn ac mae hefyd yn gwbl gefnogol i fenter y Bartneriaeth Awyr Agored.

Mae cyfleoedd i ganolfannau ymestyn eu hapêl i farchnadoedd newydd ac annog cyfranogiad ehangach, yn enwedig y rhai o'r grwpiau anoddach eu cyrraedd neu sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol a byddai'r PC yn annog ac yn cefnogi mentrau o'r fath.

Marchogaeth

Er bod gan Eryri 268km (171) o lwybrau a ddsberthir fel llwybrau ceffylau, nid ydynt yn ffurfio rhwydwaith parc cyfan a ble mae adnoddau parcio'n brin. Marchogwyr unigol yw'r grŵp defnyddwyr mwyaf gyda rhai niferoedd bach o grwpiau trefniadol yn defnyddio'r cysylltiadau presennol lle bo modd. Dim ond un gweithredwr merlota masnachol sydd o fewn y PC ar hyn o bryd.

Ar hyn o bryd mae'r rhwydwaith o ansawdd isel ac yn dameidiog iawn a bydd y PC yn ceisio gweithio gyda'r grwpiau defnyddwyr cenedlaethol fel Cymdeithas Ceffylau Prydain (BHS), Ymddiriedolaeth Cilffyrdd a Llwybrau Ceffylau a grwpiau defnyddwyr lleol i nodi a gwella rhwydweithiau presennol a chreu cysylltiadau newydd mwy diogel gan ddefnyddio'r rhwydwaith llwybrau ceffylau presennol lle mae adnoddau'n caniatáu. Gallai hyn ysgogi twf mewn gweithgaredd marchogaeth ar gyfer unigolion neu grwpiau ar draws y PC. Yn achos unrhyw newidiadau deddfwriaethol yn y dyfodol a gynigir gan LIC ar gyfer mwy o lwybrau amldefnydd o fewn y rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus neu dir mynediad CGHT, mae'n rhaid i'r PC fod yn barod i fwrw ymlaen â hyn os darperir adnoddau digonol. Bydd y Parc Cenedlaethol hefyd yn sicrhau bod y safonau perthnasol yn cael eu bodloni lle bynnag y bo'n ymarferol.

Chwaraeon Awyr (di-fodur)

Defnyddir sawl lleoliad o fewn Eryri fel safleoedd lansio ar gyfer paragleidio a gleidio dwylo gyda'r rhan fwyaf o ddefnyddwyr yn aelodau o gymdeithasau neu glybiau trefniadol. Mae'r chwaraeon hyn yn hunanreolus gyda chlybiau wedi'u trefnu'n dda ac mae ganddynt drefniadau preifat eisoes gyda thirfeddianwyr. Ar hyn o bryd nid oes unrhyw ddeddfwriaeth sy'n caniatáu paragleidio neu gleidio dwylo ar dir mynediad CGHT. Os gall newidiadau deddfwriaethol ddigwydd yn y dyfodol, yna bydd PCE yn barod i weithio gyda'r grwpiau hynny i hyrwyddo arfer gorau, helpu i hwyluso a chynghori ar y gweithgaredd hwn ac mewn modd nad yw'n amharu ar reolaeth tir neu weithgareddau amaethyddol trwy gydnabod a ffurfioli eu lleoliadau presennol.

Gweithgareddau Modur Oddi ar y Ffordd

Defnyddir ardaloedd o Eryri ar gyfer hamdden 4x4 oddi ar y ffordd a beiciau modur. Gall y ddau ddifyrrwch effeithio ar dawelwch, dinistrio cynefinoedd ac achosi erydiad. Yn bwysig, nid PCE yw'r awdurdod priffyrdd ac felly nid oes ganddo unrhyw ddyletswyddau i gynnal a chadw'r llwybrau hyn - mae'r ddyletswydd hon yn gorwedd gyda'r adrannau priffyrdd perthnasol o fewn Cynghorau Conwy a Gwynedd. Fodd bynnag, mae'r PC yn gweithio'n agos gyda'r awdurdodau hynny a rhanddeiliaid eraill i ddatrys problemau a gwrthdaro lle maent yn codi ac i sicrhau bod llwybrau o'r fath yn gynaliadwy.

Mae'n bwysig ystyried bod dau brif fater yn gysylltiedig â'r gweithgaredd.

Yn gyntaf, lle caniateir i ddefnyddwyr arfer eu hawliau cyfreithiol gan ddefnyddio'r rhwydwaith 'Ffyrdd Sirol Annosbarthedig (UCRs) o fewn y PC a lle mae'n bwysig i'r PC fod y llwybrau hyn yn parhau'n gynaliadwy.

Yn ddiweddar mae'r PC wedi bod yn gweithio'n agos gyda'r grwpiau defnyddwyr ffurfiol hynny - Cymdeithas Green Lane (GLASS), Cymdeithas Mynediad Tir a Hamdden (LARA), Grŵp Gwirfoddolwyr Green Lane Parc Eryri (PEGLVG) a'r Ffederasiwn Trail Riders (TRF) i gefnogi canllawiau arfer gorau fel yr argymhellir gan y grwpiau eu hunain. Mae'r PC hefyd yn gefnogol ac yn gwerthfawrogi ymdrechion hunangymorth y grwpiau ffurfiol o ran codi arian ar gyfer cynnal a chadw ac wrth hyrwyddo'r systemau un ffordd y maent wedi'u hargymell. Bydd PCE yn parhau i weithio gyda'r grwpiau hyn i sicrhau defnydd cyfrifol a chynaliadwy o'r llwybrau hyn.

Yn ail, mae yna ardaloedd lle mae 'gyrru anghyfreithlon oddi ar y ffordd' sylweddol lle nad yw defnyddwyr yn defnyddio unrhyw lwybrau hygyrch cyfreithiol cydnabyddedig. Mae'r gweithgaredd hwn wedi'i gyfyngu i'r rhai sy'n defnyddio beiciau modur a gall fod yn niweidiol iawn i dirweddau a nodweddion arbennig y Parc Cenedlaethol. Mae hon yn broblem gyson i'r PC ac awdurdodau lleol, ac rydym yn parhau i weithio gyda thirfeddianwyr, yr Heddlu, awdurdodau lleol, a rhanddeiliaid eraill fel Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) ac yn ceisio cwtogi ar y gweithgaredd hwn lle bynnag y bo'n digwydd, yn enwedig lle mae Nodweddion Arbennig y PC dan fygythiad.

Dronau

Mae'r defnydd o dronau yn ehangu'n gyflym at ddibenion masnachol a'r rhai a ddefnyddir gan unigolion preifat. Fodd bynnag, mae angen cofrestrriad a thrwydded Awdurdod Hedfan Sifil (CAA) i'w defnyddio bellach ac mae eu gofynion ar gyfer y gweithgaredd hwn wedi'u gosod o fewn canllawiau llym. Bydd PCE bob amser yn ymdrechu i sicrhau nad yw'r gweithgareddau hyn yn dod yn broblematig neu wrthgymdeithasol eu natur ac y bydd rheolau'r CAA yn berthnasol.

Bydd y PC yn parhau i roi cyngor cyfredol perthnasol i ddefnyddwyr trwy ein platfformau cyfryngau cymdeithasol yn seiliedig ar ofynion y CAA ac yn cyfeirio at y ddolen *Drone Safe* cyfredol a'r Cod Dronau³.

Mae hefyd angen caniatâd gan CNC ar gyfer hedfan dros unrhyw warchodfa neu ardal gadwraeth ddynodedig megis Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA), Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) neu Warchodfeydd Natur Lleol a Chenedlaethol (GNLI/GNC).

Ni anogir defnyddio balwŷns a llusernau ar gyfer unrhyw weithgaredd oherwydd y peryglon cynhenid y maent yn eu hachosi i'r amgylchedd, coedwigaeth, cnydau, da byw ac i eiddo.

---

³ <https://www.caa.co.uk/Consumers/Unmanned-aircraft-and-drones/>
<https://dronesafe.uk/drone-code/>

© summonedbyfells

Gwersylla Gwylt

Ychydig o dir sydd gan y PC o fewn ei ffin ac mae gweryslla gwylt yn weithgaredd y gel-
lir ei wneud dim ond trwy ganiatâd tîrfeddiannwr yn unrhyw le o fewn y PC (gan gynn-
wys unrhyw ardaloedd o 'dir mynediad'). O ganlyniad, ni all y PC roi caniatâd ar gy-
fer y gweithgaredd hwn ar dir pobl eraill ac o dan y rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol
(GDPR) ni allwn drosglwyddo manylion y tîrfeddiannwr heb ei ganiatâd penodol.

Yn dilyn yr anawsterau amrywiol a wynebwyd gan 'wersyllwyr anghyfreithlon' yn enwedig yn dilyn
codi'r cyfyngiadau clo Covid a arweiniodd yn anffodus at lawer iawn o arferion gwael megis sbwriel
a gwastraff, parcio gwael ar ochr y ffordd, tanau agored, a difrod i ardaloedd dynodedig. Yn dilyn
hynny mae'r PC wedi derbyn niferoedd uchel o gwynion gan dirfeddianwyr a'r cyhoedd.

Felly, byddai'r PC yn annog pobl i ddefnyddio meysydd gweryslla ffurfiol yn eu hardal o'u dewis i'r
diben hwn. Mae llawer o'r rhain ar draws y PC ac mae gan bob un ohonynt bresenoldeb ar-lein. Dylai
pobl hefyd drefnu ymlaen llaw i osgoi cael eu siomi.

Ar gyfer y rhai sydd â chaniatâd, argymhellir i ddefnyddwyr ddilyn y Cod Cefn Gwlad a'r Cod
Gweryslla Gwylt gan ddefnyddio'r agwedd o beidio gadael ôl.

Faniau Cysgu a Chartrefi Modur

Mae'r gweithgaredd hwn, sy'n ffurf o hamdden goddefol, wedi cynyddu dros y blynyddoedd diwethaf gyda nifer o ddefnyddwyr yn ymweld ag Eryri, o'r DU a hefyd o'r cyfandir.

Er nad yw'n awdurdod priffyrdd, bydd y Parc Cenedlaethol yn ymdrechu i weithio gyda rhanddeiliaid eraill fel Cynghorau Gwynedd a Chonwy i annog arfer da ac i atal parcio anghyfrifol a gweryslla oddi ar y ffordd gan sicrhau fod y gweithgaredd hwn yn parhau'n gyfreithlon ac yn gynaliadwy ac nad yw'n tarfu ar gymunedau lleol.

Mae hyn yn golygu hyrwyddo pamffled canllaw'r Parc Cenedlaethol i ddefnyddwyr Faniau Cysgu a Chartrefi Modur a darparu map o leoliadau safleoedd ffurfiol aros dros nos, cynnal gwybodaeth ein gwefan a hefyd darparu unrhyw wybodaeth ar safleoedd llai ffurfiol a manau parcio dros nos a allai gael eu darparu gan yr awdurdodau lleol fel safleoedd 'Arosfan' Cyngor Gwynedd.

Gweithgareddau eraill

Wrth baratoi'r ddogfen hon, mae'r Awdurdod wedi rhoi ystyriaeth ddyledus i nifer o weithgareddau eraill, llai poblogaidd megis geogelcio ac ogofa yn Eryri.

Er eu bod yn wahanol, mae llawer o'r gweithgareddau hyn yn lleol iawn ac yn cael llai o effaith. Fodd bynnag, bydd y PC yn monitro'r gweithgareddau hyn ac os bydd problemau lleol yn codi bydd yn dod â'r rhanddeiliaid ynghyd ac yn ceisio datrys problemau. Disgwylir i bob gweithgaredd o'r fath gael ei gyflawni mewn ffordd gyfrifol a chynaliadwy, ac sy'n cadw at y codau ymddygiad a argymhellir ar gyfer eu gweithgaredd penodol.

Gwifrau zip a gweithgareddau dwysedd uchel eraill.

Mae'r rhan fwyaf o ganolfannau o'r math hwn naill ai y tu allan i ffin y Parc Cenedlaethol neu ar y cyrion ac mae pob un yn defnyddio lleoliadau chwareli segur. Nid oes amheuaeth nad yw'r rhain yn boblogaidd ond gellir eu hystyried yn amhriodol o fewn ein ffiniau i'r rhai sy'n ceisio mwynhad a hamdden tawelach yn yr ystyr mwy traddodiadol. Fodd bynnag, rhaid cydnabod eu bod yn chwarae rhan ganolog mewn darparu profiadau a gweithgareddau ychwanegol i ymwelwyr ar draws y Parc Cenedlaethol, a'u bod yn lleddfu pwysau mewn meysydd craidd eraill ac maent hefyd yn yrwyr economaidd pwysig.

Hamdden Diwylliannol ac Amgylcheddol

Mae'r penawdau canlynol wedi'u nodi fel gweithgareddau hamdden diwylliannol ac amgylcheddol allweddol sydd wedi'u hystyried wrth baratoi Nodau a Chamau Gweithredu'r Strategaeth. Mae pob un yn seiliedig ar Nodweddion Arbennig y Parc Cenedlaethol a'u cyd-ddibyniaeth. Yn gyffredinol, nid yw eu heffeithiau ar y Nodweddion Arbennig yn fwy neu'n llai uniongyrchol na'r rhai a briodolir i weithgareddau hamdden.

Teithiau bws a gyrru

Mae tirwedd a threftadaeth ddiwylliannol Eryri yn atyniad ar gyfer teithiau bws a gyrru. Mae'r teithiau hyn fel arfer yn dilyn llwybrau tebyg, gan gynnwys golygfeydd ac atyniadau mwyaf eiconig Eryri, ac maent yn darparu cyfleoedd economaidd i fusnesau lleol.

Er nad yw'r effaith ar Nodweddion Arbennig Eryri mor uniongyrchol â gweithgareddau eraill, mae tagfeydd a meysydd parcio anghyfreithlon yn effeithio'n fawr ar gymunedau a thirwedd lleol. Bydd APC yn ymdrechu i hyrwyddo'r defnydd o gludiant cyhoeddus parcio a theithio ac i leihau nifer cyffredinol y ceir yn yr ardal, yn ogystal â gweithredu argymhellion adolygiad parcio a thrafnidiaeth ar draws y Parc a gynhaliwyd gan Bartneriaeth Eryri.

Gwyllo bywyd gwyllt

Mae Eryri yn gyrchfan boblogaidd trwy gydol y flwyddyn i wylwyr bywyd gwyllt, yn enwedig gwylwyr adar, o ystyried yr amrywiaeth ecolegol sy'n ffynnu yn ei chynefinoedd amrywiol gan gynnwys ei ymylon arfordirol. Ac eithrio'r cronfeydd wrth gefn mwy, mae gweithgaredd o'r fath yn parhau heb ei reoli gan mai ychydig o safleoedd sydd wedi'u datblygu'n benodol i'r diben hwn. Fodd bynnag, mae rhai ardaloedd yn fwy sensitif nag eraill yn enwedig yn y tymor nythu adar a bydd y PC yn gweithio gyda rhanddeiliaid eraill i reoli unrhyw aflonyddwch i ardaloedd o bwysigrwydd mawr. Gellir cael gwybodaeth am y meysydd mwyaf diddorol megis GNG a SoDdGA gan y Swyddogion PCE perthnasol, CNC, Ymddiriedolaeth Bywyd Gwyllt Gogledd Cymru, Coed Cadw a'r RSPB.

Mae sawl safle gwyllo adar penodol ar gyrion y PC sef gwarchodfa RSPB yn Llyn Efyrynwy, yr RSPB yng Nghonwy a safle RSPB Ynys Hir ger Machynlleth.

Safleoedd treftadaeth ac atyniadau ymweld

Ledled y Parc Cenedlaethol mae llawer o safleoedd o arwyddocâd diwylliannol, hanesyddol ac archeolegol; rhai ohonynt yn darparu cyfleusterau i ymwelwyr, tra bod eraill yn cynnwys llai o gyfleusterau. Mae'r safleoedd hyn yn darparu ffocws ar gyfer ymwelwyr ac yn cael eu rheoli'n dda i raddau helaeth gan leihau'r effeithiau ar eu Nodweddion Arbennig. Fodd bynnag, gall gorddatblygu arwain at effeithiau ar y dirwedd a phroblemau traffig lleol. Bydd y PC yn parhau i fonitro a gweithio mewn partneriaeth â rhanddeiliaid ar bob safle o'r fath o fewn ac yn gyfagos i ffin y PC ac yn darparu gwybodaeth ar gyfer y safleoedd mwyaf poblogaidd a diddorol ar ein gwefan lle bo angen.

Digwyddiadau a gwyliau

Mae nifer o ddigwyddiadau a gwyliau a gynhelir yn Eryri yn ymwneud yn uniongyrchol â'i threftadaeth ddiwylliannol a'i hamgylchedd, er enghraifft gwyliau celfyddydol, Eisteddfodau, gwyliau cerdded a sawl sioe sir/amaethyddol. Er bod y rhain yn cael eu rheoli'n dda gan drefnwyr, gall effeithiau lleol gynnwys tagfeydd traffig. Bydd y PC yn parhau i gefnogi gweithgareddau o'r fath os gallant ddangos yn glir eu bod yn drefnus ac yn gynaliadwy, a bydd yn parhau i weithio'n agos gyda thimau digwyddiadau Cyngor Gwynedd a Chonwy i sicrhau eu llwyddiant.

Astudio

Mae amlygrwydd Eryri wrth hybu ein gwybodaeth o fyd natur yn parhau hyd heddiw. Mae'r ardal yn boblogaidd gyda sbectrw m eang o grwpiau addysgol o blant ysgol i addysg ôl-raddedig. Yn bennaf, mae'r grwpiau hyn yn astudio effeithiau rhewlifoedd ar y dirwedd a'i fflora a'i ffawna ac mae sylw cynyddol yn cael ei roi i drafnidiaeth, amaethyddiaeth a materion economaidd cymdeithasol gan gynnwys effeithiau hamdden awyr agored. Mae mwyafrif y grwpiau dibreswyl yn aros yn un o'r canolfannau astudio niferus sydd wedi'u lleoli o amgylch y Parc Cenedlaethol. Bydd safleoedd a ddefnyddir yn helaeth, megis Cwm Idwal, bob amser yn gofyn am fesurau rheoli ychwanegol i ddarparu ar gyfer y nifer uwch o ymwelwyr o'r sector hwn, a bydd y Parc Cenedlaethol yn gweithio mewn partneriaeth â rhanddeiliaid eraill i sicrhau bod y safle hwn yn cael ei reoli'n gynaliadwy.

Mae unrhyw negyddion o'r fath fel arfer yn cael eu gorbwysu gan yr amrywiaeth eang o fuddion a ddaw yn eu sgil o ran bodloni gofynion y Cwricwlwm Cenedlaethol ac elfennau hyfforddi penodol y sector awyr agored, gan ddarparu dealltwriaeth a mwynhad pellach o'r PC ac mae'n un o ddibenion allweddol y PC.

Celf a ffotograffiaeth

Mae tirweddau, cymunedau a bywyd gwyllt Eryri yn parhau i roi ysbrydoliaeth i artistiaid a ffotograffwyr fel y mae wedi'i wneud ers cenedlaethau. Mae mynediad da i gefn gwlad yn meithrin yr enw da hwn ac yn cryfhau'r ddealltwriaeth o Nodweddion Arbennig y PC.

Bydd yr ardaloedd hynny o ddefnydd uchel megis y rhai sydd â diddordeb arbennig mewn awyrennau sy'n hedfan yn isel (er enghraifft y Mach Loop) yn cael eu monitro i sicrhau nad yw eu gweithgareddau'n niweidiol nac yn andwyol i rinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol.

Awyr Dywyll

Parc Cenedlaethol Eryri yw'r ail ardal yng Nghymru i gael ei dynodi fel a Gwarchodfa Awyr Dywyll Ryngwladol. Dim ond deuddeg o'r gwarchodfeydd hyn sydd yn y byd, ac ar noson glir yn Eryri gallwch weld y Llwybr Llaethog, yr holl brif gytserau, nifylau (cymylau llachar o nwy a llwch), sêr gwib a chomedau. Mae'r PC yn cydweithio gyda chymunedau lleol a'r Awdurdodau Lleol perthnasol i gynnal ansawdd yr awyr dywyll sydd gennym yn Eryri, yn ogystal â gwella ansawdd profiad awyr y nos trwy reoli goleuo'n well ac annog busnesau a phreswylfeydd preifat i ddefnyddio goleuadau allanol priodol o gwmpas eu heiddo. Yn ogystal, rydym yn gobeithio darparu cyfleoedd i berchnogion busnesau lleol elwa ar y dynodiad hwn.

Mae nifer o safleoedd yn cael eu datblygu i alluogi pobl i fynd allan i weld awyr y nos o fewn y PC, gyda gwybodaeth ychwanegol a ddarperir ar wefan y PC trwy fenter Partneriaeth Awyr Dywyll.

Adran 3 – Gweithredu, Monitro ac Adolygu

Cyfranogiad rhanddeiliaid

Fel partner arweiniol, bydd yr Awdurdod yn cydlynu ac yn goruchwyllo cynnydd. Bydd yn gwneud hynny drwy fonitro cynnydd yn erbyn y Camau Gweithredu tra'n cynnig atebion lle mae'r cynnydd yn ddiffygiol; adroddir ar y monitro yn y diweddariadau blynyddol o Gynllun Dyn y PC. Bydd camau gweithredu allweddol hefyd yn cael eu cynnwys yn y Rhaglen Waith Gorfforaethol flynyddol sy'n nodi amcanion lles corfforaethol yr Awdurdod.

Ni ellir gweithredu'r strategaeth hon ar wahân; bydd gofyn i lawer o sefydliadau gydweithredu a helpu i gyflawni'r Nodau a'r Camau Gweithredu Strategol sydd wedi'u cynnwys yn y ddogfen.

Er mwyn cyflawni'r camau gweithredu a sefydlwyd yn y Strategaeth hon, rhaid i'r Awdurdod gydweithio â phartneriaid o'r sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol a bydd gweithio gyda phartneriaethau sefydledig sy'n ymwneud â mynediad i gefn gwlad, mentrau trafndiaeth gynaliadwy, twristiaeth a datblygu economaidd yn hollbwysig.

Mae partneriaethau allweddol eraill yn cynnwys tîrfeddianwyr, cynghorau cymuned lleol, ein hawdurdodau lleol priodol - Cyngor Sir Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Conwy, yn bennaf yn eu rolau priodol fel awdurdodau priffyrdd gyda chyfrifoldeb cyffredinol am gynhyrchu eu Cynlluniau Gwella Hawliau Tramwy priodol. APCE yw'r awdurdod cyfrifol ar gyfer tir mynediad CGHT a bydd yn parhau i weithio gyda'n Fforymau Mynediad Lleol ar faterion mynediad a pholisïau ar draws y parc.

Drwy wneud hynny, bydd Eryri a'r rhanbarth ehangach yn elwa o ddull cydlynol a strategol o ddatblygu a rheoli hamdden, gan ganiatáu ar gyfer twf priodol a chynaliadwy o fewn y sector. Bydd gweithio mewn partneriaeth hefyd yn gwella darpariaeth gwasanaeth ac yn rhoi mwy o werth am arian.

Mae'r sector hamdden yn Eryri yn elwa o sawl partneriaeth effeithiol, megis Fforymau Mynediad Lleol Gogledd a De Eryri, Partneriaeth Awyr Agored Gogledd Cymru, a Phartneriaeth Yr Wyddfa. Mae'r diwydiant hamdden awyr agored hefyd yn cael ei gynrychioli'n dda gan sefydliadau fel Eryri Bywiol. Cynrychiolir diddordebau diwylliannol trwy nifer o sefydliadau hanes lleol a diwylliannol, Cadw, a chymdeithasau masnach twristiaeth. Yn unol â hynny, ni ystyrir bod angen sefydlu fforwm neu bartneriaeth newydd ar hyn o bryd i roi'r camau gweithredu a sefydlwyd yn y strategaeth hon ar waith. Yn ogystal, mae Eryri yn cael ei gwasanaethu gan ddwy Bartneriaeth Twristiaeth a grwpiau twristiaeth eraill sydd â chysylltiadau uniongyrchol â llawer o'r nodau ac a all fod o gymorth i'w cyflawni.

Adolygu

Bydd y Strategaeth Hamdden yn cael ei hadolygu bob pum mlynedd; bydd yr adolygiad hwn yn dilyn diwygiadau a wnaed i Gynllun Rheolaeth y Parc Cenedlaethol a'r Adroddiad ar Gyflwr y Parc. Mae'r broses adolygu gylchol hon wedi'i chynllunio i sicrhau adolygiadau o'r Strategaeth a dogfennau perthnasol eraill yn y dyfodol. Trwy adolygu'r cynnwys bob pum mlynedd mae'r Awdurdod yn sicrhau y gall y Strategaeth fod yn hyblyg ac y gall ymateb i dueddiadau newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg, yn ogystal â newidiadau cenedlaethol i ddeddfwriaeth a pholisi sy'n ymwneud â mynediad.

O ystyried bod y Strategaeth hon yn fan cychwyn, bydd diwygiadau yn y dyfodol yn elwa ar well tystiolaeth a chasglu data a fydd yn ei dro yn dylanwadu ar bolisiau'r dyfodol.